

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU

IZVEŠTAJ O RADU ZA 2021. GODINU

Forum za slobodu odgoja je korisnik institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva za stabilizaciju i/ili razvoj udruge.

Forum za slobodu odgoja, Zagreb.

Autorica rada s naslovnice: "OBOJI SVIJET", Osnovna škola "Mladost" Jakšić,
Učenica Mihaela Kopić, pod mentorstvom Ančice Eded i Ivane Novak Kamenčak

Grafičko uređenje izvještaja: Tihana Holen

Izrazi koji se koriste u ovome izvještaju, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Forum za slobodu odgoja osnovan je 21. prosinca 1992. godine.

Registriran je 9. lipnja 1998. godine.

Godina 2021. bila je 29. godina djelovanja.

UPRAVNI ODBOR

dr. sc. Branko Ančić, predsjednik

dr. sc. Mladen Domazet, član

dr. sc. Tea Pavin Ivanec, članica

Marija Roth, članica

Davorka Pekišić, članica

IZVRŠNA TIJELA

Izvršna direktorica (do lipnja 2021.)

Eli Pijaca Plavšić

Izvršna direktorica (od lipnja 2021.)

Ana Munivrana

Direktor financija

Denis Čihor

Direktor razvoja i programa

Mario Bajkuša

DJELATNICE I DJELATNICI

Voditeljica programa „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija“

Ana Munivrana

Voditeljica programa „Unaprjeđenje poučavanja“

Eli Pijaca Plavšić

Voditeljica programa „Volontiranje i aktivno građanstvo“

Višnja Pavlović

Voditeljica programa „Medijacija“

Marina Brkić

Koordinatorica školskih preventivnih programa

Jelena Perak

Voditeljica projektnih financija

Ivana Lacko

Asistentica u programu „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija“

Vanja Kožić Komar

Asistentica u programu „Demokratizacija škola“

Maja Šarić

Voditeljica ureda

Maša Tunić

SADRŽAJ

Vizija i misija Foruma za slobodu odgoja

Uvod

Postignuća u 2021. godini

Demokratizacija škola

Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija

Unapređenje poučavanja

Programi za mlade

Zagovaračke aktivnosti i strateška partnerstva

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2021.

MEDIJSKI IZVJEŠTAJ

POPIS EDUKACIJSKIH SKUPINA

POPIS PRIJAVLJENIH PROJEKATA

OBJAVLJENE PUBLIKACIJE U 2021. GODINI

DONATORI 2021.

VIZIJA I MISIJA FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA

VIZIJA

Sretna, održiva, inkluzivna, suvremena i demokratska škola!

MISIJA

Forum za slobodu odgoja razvija, potiče i provodi obrazovne programe i projekte te utječe na javne politike s ciljem unapređivanja obrazovanja u Hrvatskoj u skladu s temeljnim vrijednostima za koje se zalaže.

VIZIJA ŠKOLE

Škola Foruma za slobodu odgoja podređena je dobrobiti učenika i učenica te je izuzeta od utjecaja i samovolje vanjskih čimbenika. Ona učenicima i učenicama omogućava da ostvare svoje obrazovne ciljeve i da razviju svoje potencijale. Učenik/ca je središte škole.

Ona odgaja za ljudsko dostojanstvo i jednakost svih ljudskih bića neovisno o njihovoј boji kože, etničkoj pripadnosti, svjetonazoru i drugim karakteristikama. Usaduje dužnost suprotstavljanja zlu i nasilju. Mjesto je slobode, kreativnosti i kritičkog mišljenja.

Ona je mjesto učenja primjenjivih vještina, znanja i stavova u skladu s najsuvremenijim spoznajama znanosti, umjetnosti i tehnologije. Ona je mjesto izvrsnosti poučavanja.

Ona je prostor suradnje ravnatelja i učitelja/ica u kojoj su oni prepoznati i priznati kao stručnjaci koji žive svoj poziv posebno njegujući cjeloživotno obrazovanje. Oni su uzori učenicima u slobodi, kreativnosti i kritičkom mišljenju.

Ona je pokretač i mjesto okupljanja lokalne zajednice.

„Posao koji radite zaslužuje svaku pohvalu. Ima dosta učitelja koji žele raditi svoj posao na drugačiji i humaniji način, kojima je važan konačan ishod, a ne samo redovno upisivanje ocjena svaki mjesec te koji žele odgojiti moralne ljudi lišene predrasuda. Lijepo je znati da postoje ljudi koji nas podržavaju u tim nastojanjima i razmišljanjima, usprkos tome što ni uz vašu podršku ne možemo promijeniti sistem sve dok se ne promijeni sam temelj.“

Citat sudionice projekta „Škole podrške“

UVOD

Kao i 2020. godina, 2021. obilježena je krizom i COVID-19 pandemijom koja je donijela niz društvenih i individualnih izazova koji su se odrazili na dobrobit djece i mladih, roditelja, kao i stručnjaka koji s njima rade. Djeci i mladima te školama s Banovine ovo razdoblje bilo je posebno teško zbog niza potresa koji su uništili i oštetili značajan broj škola i domova. Prateće pojave – poput *online* školovanja, obiteljskog stresa, ekonomske krize, povećanih pritisaka na roditelje – stvorile su potrebu za dodatnim kompetencijama i resursima u odgojno-obrazovnom sustavu i veću svijest o ugroženom mentalnom zdravlju, a poteškoće su se često i najviše odrazile upravo na ranjivije skupine djece i mladih.

Forum za slobodu odgoja (Forum) je i 2021. godine bio iznimno aktivan u pružanju programa podrške te stručnih programa i resursa za osobe koje rade s djecom i mladima, prije svega u školama, ali i na fakultetima, u institucijama i udrugama te centrima za socijalnu skrb. Radili smo na razvoju materijala za škole, planiranju **školskih preventivnih projekata i programa** kako bi škole stavljale veći naglasak u svojim školskim kurikulumima na **važnost glasa učenika i učenica i njihovu dobrobit**. Provodili smo različita istraživanja kako bismo istražili potrebe djece i mladih te odgojno-obrazovnih radnika i radnica i na temelju njih razvili naše buduće programe i projekte.

Kroz prethodne projekte stvoren je niz resursa i alata s čijom se primjenom i diseminacijom nastavlja te se ova znanja sada šire na sve veći broj škola u Hrvatskoj. Također je prepoznato da upravo u situaciji krize mentalnog zdravlja, „glas“ i djelovanje djece postaju načini da bolje razumijemo što im je potrebno i osiguramo im prostor za izražavanje, djelovanje i utjecaj.

Područja u kojima smo najviše zagovarački djelovali u 2021. godini bila su zagovaranje za: jednake mogućnosti pristupa obrazovanju; za socijalnu uključivost i podršku djeci koja odrastaju u siromaštvu; za snažnije preventivno djelovanje u području mentalnog zdravlja djece i mladih; za kvalitetu upravljanja u sustavima brige o djeci i mladima; za bolji materijalni i društveni položaj odgojno-obrazovnih radnika/ca; za kvalitetu provedbe građanskog odgoja i obrazovanja te za snažniji glas djece u obrazovanju i društvu.

Sve ovo odrazilo se i na novu Strategiju razvoja Forum-a za razdoblje 2022. – 2024. koju je Skupština donijela i usvojila krajem 2021. godine.

"Na stablu tolerancije" Lucija Krišto, mentorica: Gordana Popović, Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića

POSTIGNUĆA U 2021. GODINI

Sa željom da budemo podrška, nadahnuće i izvor znanja svima koji rade s djecom i mladima, godine 2021. organizirali smo niz stručnih događanja, seminara, radionica, edukacija i okruglih stolova, ukupno **43 stručna događanja**, od kojih je 7 bilo *online*, s ukupno **933 sudionica i sudionika**, koji su naše edukacije i događanja ocijenili prosječnom ocjenom **4,74** u ponuđenom rasponu od 1 do 5. Polaznicima i polaznicama je izdano i **516 potvrda o stručnom usavršavanju**.

Uz to, kao pozvani govornici, naši su eksperti održali još **10 stručnih događanja za druge institucije** za ukupno **742 sudionica i sudionika**. Radilo se o županijskim stručnim vijećima, stručnim skupovima Agencije za odgoj i obrazovanje, Udruge ravnatelja srednjih škola, nastavničkim kolektivima osnovnih i srednjih škola, Pučkom otvorenom učilištu. Tematski, predavanja su obuhvaćala: Glas učenika – dobrobiti, izazovi i primjeri dobre prakse; Vršnjačka medijacija – predstavljanje primjera dobre prakse implementacije medijacije u školama u Hrvatskoj; Strateško promišljanje rada škole – izrada školskog razvojnog plana; Mentalno zdravlje u školi; Etičko odlučivanje i akademска čestitost; Kurikulum oporavka – jačanje otpornosti škole na krize; Glazba i građanski odgoj i obrazovanje.

Objavili smo **18 novih publikacija i resursa**. Uz postojeće edukacije, razvijena su i pilotirana **tri potpuno nova programa stručnog usavršavanja**: „Kutija promjena“ (o rodnoj osjetljivosti u obrazovanju), „Škole podrške“ (o mentalnom zdravlju, emocijama i otpornoći) i „Strategije uključivanja LGBT+Q+ učenica:ka“.

U Forumovom kreativnom natječaju „**Oboji svijet**“, koji promiče toleranciju i poštivanje različitosti putem kreativnosti i djelovanja djece i mladih, sudjelovalo je više od 900 učenika/ca i 130 mentora/ica s više od 202 rada.

Na javnom natječaju Ureda za informiranje Europskog parlamenta u Republici Hrvatskoj Forum je izabran za pružanje potpore provedbi programa „**Škole ambasadori Europskog parlamenta**“ u Hrvatskoj. Tako smo posljednjih pet godina zaduženi za edukaciju škola ambasadora:ica na teme Europske unije i evaluaciju provedbe programa u školama ambasadoricama.

Treći ciklus zaredom sudjelovali smo u pisanju i predstavljanju **Alternativnog izvještaja o stanju prava djece u Hrvatskoj** pred Odborom za prava djece UN-a, u suradnji s organizacijom Child Rights Connect i drugim organizacijama iz Hrvatske koje se bave pravima djece.

Ostvarili smo novo partnerstvo, s **Uredom UNICEF-a za Hrvatsku**, s kojim smo osmislili projekt psihosocijalne podrške školama u **Sisačko-moslavačkoj županiji**, dok smo s **Uredom pravobraniteljice za ravnopravnost spolova** surađivali na našem projektu „**Kutija promjena**“.

Uz to smo nastavili biti **članovi organizacija i inicijativa**: Network of Education Policy Centers, SIRIUS Policy Network, GOOD Inicijativa za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovne institucije, neformalna Koordinacija udruga za djecu, Volonterski centar Zagreb i Hrvatska udruga za mirenje. Također, postali smo i članovi Platforme za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske „CROSOL“.

U sklopu **GOOD inicijative** sudjelovali smo u javnim savjetovanjima, organizirali smo godišnja događanja obilježavajući godišnjicu održavanja prosvjeda „Hrvatska može bolje“ s temom **analize provedbe obrazovne reforme u Hrvatskoj**.

Na **zagovaračkoj razini**, kontinuirano smo se zalagali za ulaganje u **metodičke kompetencije učitelja i osoba koje rade s djecom i mladima**. Dugoročno, cilj edukacija koje provodimo je i **promocija važnosti učiteljske profesije**, isticanje najboljih odgojno-obrazovnih radnika/ka, rad na **podizanju kvalitete nastavničkog procesa** te, ne manje važno, **zagovaranju boljeg društvenog i materijalnog položaja učitelja/ica** u Hrvatskoj te njihovo zadržavanje u sustavu odgoja i obrazovanja.

Forumove aktivnosti, programi i projekti i 2021. godine održavaju se u sklopu tri programske cjeline: **Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija**, **Demokratizacija škola** i **Unaprijeđenje poučavanja**. Uz ove tri cjeline, Forum implementira i Programe za mlade. Velika većina djelatnosti Forum-a ostvarena je putem projekata koji su odabrani na natječajima i dobili su podršku donatora. Ostale aktivnosti ostvaruju se volonterski i putem aktivnosti samofinanciranja.

"Tolerancija kroz igru", autorica: Marija Antonia Marin
mentorica: Benita Vladušić, Osnovna škola Bijaći

DEMOKRATIZACIJA ŠKOLE

Učimo ih za njihovu budućnost

Zbog utjecaja pandemije na provedbu, ovaj projekt je, uz dopuštenje ugovornog tijela, produžen do svibnja 2021. Zbog toga su napravljene preinake u projektu kako bi se provele dodatne aktivnosti s ravnateljima i odgojno-obrazovnim radnicima.

Tako je održan još jedan ciklus Akademije za ravnatelje. Treća Akademija za ravnatelje:ice osnovnih škola okupila je 16 ravnatelja:ica iz Krapinsko-zagorske županije, Istarske županije, Grada Rijeke i Grada Siska. Kao i kroz druge aktivnosti u projektu, tako je i ova Akademija bila pod utjecajem ograničenja zbog epidemioloških mjera te su moduli

Od siječnja do svibnja održano je pet modula koji su obradili sljedeće teme: upravljanje školom jasnom vizijom i misijom; komunikacijom do kvalitete; kurikulum: izraz identiteta škole; planiranje projekata i vidljivost škole; ljudski potencijali; glas učenika:ca i rodna ravnopravnost u školama. Prosječna ocjena cijelog programa je 4,7, a sudionici:e su iskazali želju i motivaciju za nastavak suradnje.

„Predavači su prošli kroz veliki broj važnih tema na zanimljiv i koristan način. Navode se primjeri koji plastično prikazuju primjenu teorije. Predavači aktivno uključuju sudionike.“

„Sviđalo mi se što je bilo raznih situacija, meni je ok kad nije sve idealno jer smatram da se i iz toga puno uči. Sviđa mi se što smo 'šarena' grupa.“

„Edukacija je u cjelini iznimno korisna za 'mlade' ravnatelje; osjećam se osnaženo, prepuna ideja i planova za unapređenje i razvoj kurikuluma; uključivanje u projekte.“

„Vrlo dobro iskustvo, kao oblik edukacije bilo bi dobro da ima svoj kontinuitet. Uspjela se ostvariti aktivna i pozitivna atmosfera, uključenost svih sudionika. Vjerujem da će povezanost i kontakti među sudionicima ostati i nakon edukacije. Vrlo dobra organizacija. Sve jasno i na vrijeme odraćeno, kvalitetno informiranje i dogovaranje.“

Kako bismo našim ravnateljima:čama približili iskustva i poziciju obavljanja ravnateljskog posla u švicarskim školama, sredinom ožujka smo organizirali webinar s Katharinom Neff, jednom od dvoje ravnatelja u švicarskoj školi. Dio predavanja bio je posvećen i razgovoru o utjecaju pandemije na funkcioniranje školskog sustava koji je pokazao kako su se i švicarske i hrvatske škole našle u istim otegotnim okolnostima.

Za odgojno-obrazovne radnica koje provode Građanski odgoj i obrazovanje, u Poreču smo organizirali susret mentorica i provoditeljica Građanskog odgoja i obrazovanja iz Krapinsko-zagorske županije i Grada Rijeke. Susretu je prisustvovalo 17 mentorica. Razmjenjivali smo iskustva u provođenju nastave te izazovima koji su se našli na putu provedbe GOO-a u kriznim vremenima, kao i posljedicama pandemije na učenike:ce. Teme kojima smo se bavili jesu: održivi razvoj, inkluzivno obrazovanje u kriznim vremenima te povezivanje tema GOO-a s glazbom. Razgovarali smo i o stanju GOO-a kroz studiju slučaja te iskustvu provođenja građanskog obrazovanja u švicarskim školama. Neke od tema su pokrile područje pedagogije traume i ponašanja kod djece te ulogu škole u pružanju podrške.

Provedena je usmena i pisana anonimna evaluacija programa gdje su polaznice program ocijenile prosječnom ocjenom 4,94. Mentorice su osobito iskazale važnost sastanaka uživo kao i praktičnost svih predavanja za daljnji rad.

„Novost mi je s ove edukacije novi pogled na mogućnost uključivanja glazbe u GOO.“

„Jedno vrlo korisno i privatno i poslovno je predavanje i lekcije Marianne Herzog zbog toga što u radu s djecom neprestano nailazim na djecu s brojnim traumama. Također vrlo korisna mi je i zanimljiva tema glazba i GOO.“

„Bila je jako korisna cijela priča o pedagogiji traume i očuvanju 'sigurnog mesta', kako za učenike tako i za učitelje.“

„Još ovakvih susreta uživo koji su neophodni inače, a osobito u ono doba novog normalnog kada svi žudimo za međuljudskom interakcijom uživo.“

U suradnji s provoditeljicama Građanskog odgoja i obrazovanja iz škola Grada Rijeke u svibnju smo pripremili i izdali zbirku nastavnih priprema uz priručnik „Učenik građanin“ za 5. i 6. razred osnovne škole. Zbirka sadrži 39 prijedloga nastavnih jedinica uz svaku od lekcija priručnika. Ova zbirka nastavnih priprema temelji se na višegodišnjem iskustvu provoditeljica GOO-a iz škola Grada Rijeke. Zbirka je izdana u digitalnom te u tiskanom obliku u 500 primjerka, od kojih je 422 dostavljeno osnovnim i srednjim školama te fakultetima.

Također, izdali smo i digitalnu publikaciju „Građanski odgoj i obrazovanje za vrijeme epidemije: lekcije i preporuke“ u kojoj je naglašena važnost i nužnost poučavanja građanskog odgoja i obrazovanja i u kriznim vremenima, a na temelju iskustava provoditeljica GOO-a koja smo prikupili tijekom susreta u Poreču. Ova publikacija bila je i zadnji rezultat ovog projekta koji je završio krajem svibnja 2021. godine.

Ovim putem zahvaljujemo svima koji su sudjelovali i doprinijeli da projekt ostvari svoje ciljeve.

PROFILE: promicanje financijske pismenosti u Evropi

Tijekom 2021. godine na projektu „PROFILE“ nastavljeno je s aktivnostima razvoja nastavnih materijala vezanih za financijsku pismenost za učenike i učenice uzrasta od 7 do 11 godina.

Početkom godine završeni su nacrti nastavnih materijala koji su potom predani školama partnericama projekta na pilotiranje u školskom okruženju. Kolegice i kolege iz škola partnerica su zajedno s drugim odgojno-obrazovnim radnicima iz svojih škola prilagođavali i provodili izrađene nastavne materijale, a nakon provedbe prikupljane su njihove povratne informacije kao i komentari samih učenika. Osim u školskom okruženju, nastavni materijali su se mogli provoditi i u drugim okruženjima (obitelj, neformalne radionice i sl.).

Sve prikupljene povratne informacije poslužile su za prilagodbu nastavnih priprema, ali i za izradu priručnika za uključivanje financijske pismenosti u različita odgojno-obrazovna okruženja. Ovaj priručnik, koji će biti predstavljen početkom 2022., sadržavat će preporuke i smjernice za promicanje financijske pismenosti u različitim obrazovnim okruženjima.

Usporedno s opisanim aktivnostima, na projektu se radilo i na razvoju aplikacije koja će učenicima pružiti nekoliko scenarija vezanih za financijsku pismenost te će se tako dodati još jedan nastavni materijal koji će nadopunjavati izrađene nastavne pripreme.

Na kraju godine održan je i prvi sastanak projektnog tima uživo od studenog 2019. godine. Sastanak je održan u Budimpešti gdje su dogovoreni daljnji koraci provedbe projekta.

Tijekom 2022. u planu je intenzivna promocija svih rezultata projekta.

HEAD:

Osnaživanje ravnatelja:ica za inkluzivnu školsku kulturu

Nakon što je krajem 2020. godine provedena prva faza istraživanja o inkluzivnoj školskoj kulturi u školama koje su se prijavile za sudjelovanje u projektu, u siječnju 2021. godine započeo je program stručnog usavršavanja za ravnatelje „II. akademija za ravnatelje_ice“ za 23 ravnatelja i ravnateljice.

Uvodno predavanje u Akademiju održano je 15. siječnja, a održala ga je Suzana Hitrec, ravnateljica Upravne škole u Zagrebu i predsjednica Udruge hrvatskih srednjoškolskih ravnatelja. Tema uvodnog predavanja bila je „Prostor za liderstvo u postojećem okviru rada ravnatelja“ tijekom kojeg je predavačica zajedno s polaznicima prošla kroz sve aspekte rada ravnatelja:ica te su identificirali područja u kojima se može napraviti „korak više“ od onoga što je zakonom i propisima određeno.

Od 25. do 28. ožujka održani su prvi i drugi modul gdje su teme bile školski razvojni plan, vidljivost škole i upravljanja projektima. Ovi moduli su održani u hibridnom obliku gdje je 17 sudionika:ca sudjelovalo uživo u Zadru, a šest sudionika:ca preko virtualne platforme. Voditelji modula su bili Eli Pijaca Plavšić, Mario Bajkuša i Maja Šarić.

Treći modul je održan od 23. do 25. lipnja 2021. u Crikvenici. Trinaest ravnatelja i ravnateljica sudjelovalo je uživo dok je njih devetero sudjelovalo virtualno. Tema modula bila je uključiva školska kultura, a tijekom modula su govorili Lana Jurko, izvršna direktorica Network of Education Policy Centers (NEPC), Ana Mlekuž s Pedagoškog instituta iz Ljubljane te Eli Pijaca Plavšić, Mario Bajkuša, Višnja Pavlović i Maja Šarić.

U Mariji Bistrici su od 8. do 10. rujna održani četvrti i peti modul na kojima je 18 ravnatelja i ravnateljica prisustvovalo uživo, a četvero virtualnim putem. Teme modula bile su usmjerene na razvoj školskog kurikuluma te ulogu rukovoditelja u izgradnji odnosa. Na modulu su govorile Suzana Hitrec, Maja Feil Ostojić, Eli Pijaca Plavšić i Jelena Perak.

Na ovom modulu sudjelovale su i Lana Golob, viša savjetnica u Odjelu za odgoj i školstvo Grada Rijeke, zadužena za programe i projekte odgoja i obrazovanja usmjerene na demokratsko i građansko opismenjavanje, dr. sc. Zrinka Ristić Dedić, viša znanstvena suradnica u Institutu za društvena istraživanja te Tina Đaković, organizacijska koordinatorica u Kući ljudskih prava. One su sudjelovale u radu Akademije kao kritičke prijateljice, a njihove povratne informacije bit će iskorištene za unaprjeđenje programa Akademije.

Šesti je modul održan u Opatiji od 15. do 17. studenoga. I ovaj je modul održan u „hibridnom duhu“ te je uživo sudjelovalo 19 ravnatelja:ica, a virtualnim putem se pridružilo njih 4. Teme za kraj Akademije su bile medijacija i upravljanje ljudskim resursima u školi gdje smo polaznicima pružili alate i tehnike za kvalitetnije upravljanje školom, a govorile su Eli Pijaca Plavšić i Ana Munivrana.

Valja napomenuti kako je ovaj program stručnog usavršavanja posebnu pozornost posvetio izgradnji inkluzivne školske kulture. Tijekom Akademije konceptualizirani su inkluzija i inkluzivna školska kultura, raspravljalo se o ulozi školskog vođenja u izgradnji inkluzivne školske kulture te se kroz praktične primjere i dobre prakse dao poticaj ravnateljima:ama u identificiranju i adresiranju određenih izazova u izgradnji inkluzivne školske kulture.

Program Akademije ocijenjen je prosječnom ocjenom 4,87 što je iznad općeg prosjeka edukacija Foruma za slobodu odgoja (4,81). Kao osobito vrijedne aspekte edukacije polazni:ci su izdvojili vrijeme za razmjenu iskustava i praksi s obzirom da im je ovo bilo prvo okupljanje uživo od početka epidemije. Uz to, kao pozitivno naglašavaju stjecanje novih ideja i informacija, relevantnosti, korisnosti i aktualnosti tema koje su im predstavljene tijekom modula, njihovu primjenjivost i stručnost predavača:ica te izrazito veliku važnost kvalitetne komunikacije i dobre atmosfere. Posebno im je značajna bila razmjena informacija kako s drugim polaznicima tako i s predavačima. Od tema, najviše su im se svidjele teme medijacije i unaprjeđenja školskog kurikuluma.

O tome koja je uloga ravnatelja:ica u inkluzivnoj školi raspravljalo se na virtualnom događaju datuma 12. svibnja 2021. koji je održan u suradnji s POU *Korak po korak* gdje je predstavljen program stručnog usavršavanja ravnatelja:ica 60 škola u Hrvatskoj. Ovo predstavljanje okupilo je više od 60 sudionika (učitelja:ica, ravnatelja:ica, donositelja:ica odluka u području obrazovanju iz AZOO, MZO, lokalnih i regionalnih samouprava itd.), a sudjelovali su brojni stručnjaci i stručnjakinje u području inkvizije, obrazovanja i upravljanja školama.

Tijekom 2022. godine provodit će se aktivnosti evaluacije programa stručnog usavršavanja ravnatelja i ravnateljica te aktivnosti zagovaranja i promocije projektnih rezultata.

MEGA: jačanje europske dimenzije odgoja i obrazovanja

Projekt „MEGA: jačanje europske dimenzije odgoja i obrazovanja“ provodi skupina organizacija iz Francuske, Njemačke, Španjolske, Portugala i Hrvatske pod vodstvom organizacije Pistes-solidaires iz Francuske. Projekt je sufinanciran iz programa Erasmus+ Europske unije i provodi se od 1. listopada 2020. do 20. lipnja 2023. godine.

Od siječnja do svibnja smo u sklopu višerazinske analize trenutnog stanja poučavanja o Europskoj uniji proveli interviewe, upitnike i fokus grupe s ravnateljima:cama, stručnim suradnicima:ama, profesorima:cama i učenicima:ama te ključnim dionicima odgojno-obrazovnog sustava. Iz navedenog smo dobili uvid u niz aspekata trenutnog stanja poučavanja o Europskoj uniji iz perspektive ključnih dionika:ica odgojno-obrazovnog sustava te vrijedne nalaze za daljnje usmjeravanje i aktivnosti projekta koji ukazuju na potrebe odgojno-obrazovnih djelatnika, ali i sustava u cijelosti.

Dobiveni rezultati objavljeni su u publikaciji pod nazivom „Bijela knjiga o izazovima obrazovanja o Europskoj uniji u Hrvatskoj“. Publikacija je dostupna na hrvatskom i engleskom jeziku, a dostupan je i sažetak na oba jezika (HRV, ENG). Istraživanje je ukazalo na kurikulume nastavnih predmeta u kojima ima najviše prostora za obradu tema vezanih za Europsku uniju, identificirane su teme koje se najčešće obrađuju te metode poučavanja koje su se pokazale uspješnima. Nastavnici su podijelili dobre prakse, kao i najkorisnije izvore za pripremu i stvaranje nastavnih materijala, učenje i razmjenu iskustava, te uputili na nedostatke i izazove s kojima se susreću u nastavi. Uz publikaciju, izrađena je mrežna stranica s materijalima o Europskoj uniji prikladna za nastavnike:ce i srednjoškolce:ke.

U nastavku projekta radit će se na detaljnijoj izradi mrežne stranice s materijalima o Europskoj uniji, razvoj e-modula o Europskoj uniji za odgojno-obrazovne radnike:ce i razvoj nastavnih materijala o Europskoj uniji.

WE PROJECT: Promocija ravnopravnosti mladih LGBT+Q+ osoba u radnoj okolini

„WE PROJECT: Promocija ravnopravnosti mladih LGBT+Q+ osoba u radnoj okolini“ europski je istraživački projekt koji se bavio iskustvima mladih LGBTI+Q+ osoba u radnoj okolini na početku njihove karijere. Projekt je završio u siječnju 2022. godine.

Cilj projekta bio je osnažiti mlade LGBT+Q+ radnike:ice; podržati stručnjake:inje koji rade s mladim radnicima:cama poput učiteljica, psihologinja, osoblja u ljudskim resursima i sl.; i zagovarati promjene kod donositelja odluka te političkih i društvenih dionika.

Od studenog 2020. do veljače 2021. provedeno je istraživanje u sklopu kojeg je prikupljeno niz podataka u svim partnerskim zemljama (Ujedinjeno Kraljevstvo, Austrija, Srbija, Slovačka, Španjolska i Hrvatska). Po završetku analize podataka prikupljenih terenskim istraživanjem s mladim LGBT+Q+ osobama, identificirali smo područja na koji način diskriminacija utječe na profesionalni i osobni život i koje su prepreke u rješavanju diskriminacije. Uz to smo identificirali pomagače za prevladavanje diskriminacije, kao i strateške prijedloge za promicanje inkluzije na radnom mjestu.

Na temelju opisanih istraživanja nastali su sljedeći izvještaji:

ISTRAŽIVAČKI IZVJEŠTAJ

Ovaj izvještaj objavljen je u lipnju 2021. te obuhvaća rezultate iz šest zemalja dobivenih kvalitativnom analizom intervjua i fokus grupa s mladim LGBT+Q+ osobama i dionicima kao i kvantitativnu analizu 424 upitnika koje su ispunile mlade LGBT+Q+ osobe. Izvještaj pokazuje razlike među zemljama i istražuje pojedinačna iskustva mladih LGBT+Q+ osoba iz različitih europskih regija, ističući pozitivna i negativna iskustva. Nadalje, izvještaj pruža uvid u mogućnosti za provođenje promjena, ne samo iz gledišta mladih LGBT+Q+ osoba nego i dionika.

ZBIRKA PRIMJERA DOBRE PRAKSE

Ovaj izvještaj daje pregled primjera dobrih praksi promatranih u tvrtkama s ciljem promicanja prihvatanja različitosti na radnom mjestu. Naglašeni primjeri dobre prakse pokazuju ključne vrijednosti i načela na koja se treba usredotočiti prilikom razmatranja radnih prava i promicanja klime prihvatanja i uključivanja na radnom mjestu. Na temelju ove zbirke izrađen je interaktivni alat koji se nalazi na mrežnoj stranici projekta.

ZBIRNI IZVJEŠTAJ

Izvještaj daje pregled metodoloških pristupa primjenjenih tijekom provedbe projekta i ključne nalaze istraživanja. Izvještaj obuhvaća i analizu pravne zaštite protiv diskriminacije na razini Europske unije i razini država sudionica projekta, primjere dobrih praksi iz analize praksi koje se trenutno koriste za promicanje inkluzije na radnom mjestu i potporu mladim LGBT+Q+ osobama u zapošljavanju te rezultate koji proizlaze iz našeg kvalitativnog i kvantitativnog terenskog istraživanja među mladim LGBT+Q+ osobama i dionicima.

ZNANSTVENI ČLANAK

Na temelju rezultata istraživanja izrađen je i objavljen znanstveni članak pod nazivom „[I Don't Even Want to Come Out": the Suppressed Voices of Our Future and Opening the Lid on Sexual and Gender Minority Youth Workplace Discrimination in Europe: a Qualitative Study](#)“ u časopisu „Sexuality Research and Social Policy“.

PLATFORMA ZA E-UČENJE

U sklopu projekta izradili smo e-seminar stručnog usavršavanja (e-learning) čiji je cilj osnažiti i potaknuti mlade LGBT+Q+ radnike i radnice na izgradnju otpornosti i sposobnosti suzbijanja predrasuda, diskriminacije i viktimizacije na radnom mjestu, podići svijest i osnažiti odgojno-obrazovne radnike za podršku LGBT+Q+ učenicima i učenicama, doprinijeti razvoju inkluzivne školske kulture te razvijati kompetencije stručnjaka za ljudske resurse za razvoj uključivih i sigurnih radnih mjesta. Ovaj e-seminar nalazi se na mrežnim stranicama projekta.

SEMINAR STRUČNOG USAVRŠAVANJA

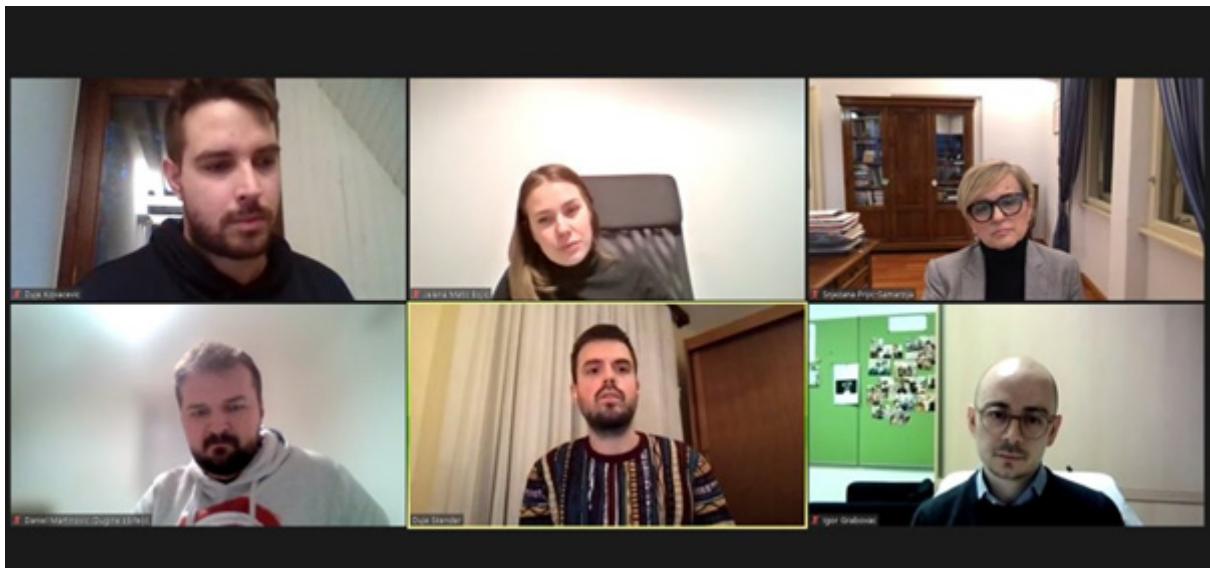
Uz e-learning, Forum je razvio i proveo novi seminar stručnog usavršavanja pod nazivom „Strategije uključivanja LGBT+Q+ učenika“ tijekom kojeg se s polaznicima:ama istražuju osnovni pojmovi poput rodnog identiteta, rodnog izražavanja, seksualne orientacije, utjecaji kulture i društva na rodne uloge i seksualnost, te smo to povezali s terenskim izvješćem i drugim nalazima istraživanja iz projekta. Također, s polaznicima se radilo i na nizu strategija za uključivanje LGBT+Q+ učenika:ca.

VIRTUALNA PANEL-RASPRAVA

Kao završnu aktivnost na projektu, Forum je organizirao virtualnu panel-raspravu na temu „Coming out iz škole na posao“. Na panelu je predstavljen niz važnih perspektiva o mladim LGBT+Q+ osobama u obrazovanju i tržištu rada. Poseban je naglasak stavljen na „coming out“, kako u smislu prekretnice u životu LGBT+Q+ osoba tako i onaj doslovni izlazak iz škole i ulazak u radno okruženje. Snimka panel-rasprave može se naknadno pogledati na našem [YouTube kanalu](#).

Tematska mreža „METAR do bolje klime”

Tijekom 2021. godine provedeno je nekoliko pripremnih aktivnosti u svim radnim paketima Tematske mreže „METAR”.

U dijelu mreže za koji je zadužen Forum za slobodu odgoja, aktivnosti su se intenzivirale u drugom dijelu godine kada se započelo s izradom dokumenta radnog naziva „Smjernice za prilagodbu klimatskim promjenama u odgojno-obrazovnom sustavu”. U svrhu izrade navedenog dokumenta provedene su dvije fokus grupe – s ravnateljima:- cama i odgojno-obrazovnim radnicima:ama – te se pristupilo pregledu relevantne literature. Također, izrađen je upitnik namijenjen odgojno-obrazovnim radnicima:ama koji nisu sudjelovali u fokus grupama, a sa svrhom prikupljanja dodatnih informacija, preporuka, mjera i primjera dobre prakse koji će biti temelj izrade dokumenta.

Smjernice bi trebale biti predstavljene tijekom 2022. godine.

CANDIICE: Creative Approaches to New Democracy through Innovative, Inclusive Citizenship Education

Trogodišnji Erasmus+ projekt CANDIICE započeo je 2019. godine s ciljem prikupljanja i izrade materijala za škole koji kroz inovativan i kreativan pristup žele pružiti znanja učenicima od vrtića do fakulteta iz različitih područja inkluzivnog i građanskog obrazovanja. Cilj projekta je istražiti na koji način učenje možemo učiniti efikasnijim i uključivijim korištenjem kreativnih, umjetničkih i iskustvenih metoda. Tijekom 2021. u sklopu projekta razvijeni su materijali koji se mogu koristiti u radu s učenicima – primjeri aktivnosti za rad u razredu: <https://candiice.com/learning-activities/>.

Također, održan je niz *online* partnerskih sastanaka na kojima su partneri razvijali vlastite kapacitete u području teme. Tijekom 2021. godine krenulo se u organizaciju međunarodne konferencije „Creative Approaches to Democracy Education” koja će se održati u ožujku 2022. godine u Lisabonu, a na kojoj će i zaposlenici:e Forum-a predstaviti rezultate različitih projekata koji su doprinijeli građanskom odgoju i obrazovanju u Hrvatskoj.

Projekt je sufinanciran sredstvima Europske unije.

SKOCKANO

U travnju 2021. započeo je projekt „SKOCKANO“. Nositelj projekta je Centar za mirovne studije, a partneri su Forum za slobodu odgoja, Kuća ljudskih prava Zagreb, Zagreb; Centar za građanske inicijative, Poreč; GOOD Inicijativa i organizacija Phronesis SA iz Norveške.

Projektom „SKOCKANO“ želi se povećati utjecaj OCD-a u području neformalnog obrazovanja kroz uspostavu održivog sustava kvalitete neformalnog obrazovanja, jačanje kapaciteta OCD-a za provedbu neformalnog obrazovanja i primjenu sustava kvalitete; produbljivanje sektorske i međusektorske suradnje te jačanje vidljivosti sektora. Navedenim aktivnostima namjerava se podići kvaliteta rada OCD-a u području neformalnog obrazovanja te unaprijediti okvir i okruženje za djelovanje OCD-a koji provode neformalno obrazovanje. Jačanjem kapaciteta OCD-a za kvalitetnu provedbu neformalnog obrazovanja osigurat će se podrška edukaciji za građanska i ljudska prava, radu i širenju rada OCD-a s građanima i lokalnim zajednicama, povećanju dosega sektora u uključivanju i informiranju građana te javnog sektora. Kroz promociju i jačanje međusektorske suradnje te sinergijsko djelovanje unutar sektora, želimo utjecati i na prepoznatljivost neformalnog obrazovanja koje provode OCD-i, te učinkovitost financiranja i vrednovanja OCD-a kako bi se osigurala održivost sektora.

U sklopu projekta Forum za slobodu odgoja zadužen je za prvi skup aktivnosti koji se odnosi na razvoj Sustava osiguravanja kvalitete neformalnih obrazovnih programa. Tijekom 2021. godine organizirana je radna skupina koja je izradila nacrt prijedloga Sustava. Nacrt je predstavljen organizacijama civilnog društva na jednom događanju uživo koji se održao u Osijeku, te na jednom virtualnom događaju. Na temelju prikupljenih komentara napravljen je konačni prijedlog Sustava koji će biti temelj za pilotiranje Sustava. Krajem godine objavljen je poziv za sudjelovanje u pilotiranju na koji se prijavilo 19 organizacija, a konačno sudjelovanje u pilotiranju potvrdilo je 12 organizacija. Pilotiranje će se provesti tijekom prvog dijela 2022. godine. Osim izrade samog Sustava, tijekom 2021. pristupilo se i izradi vizualnog identiteta Sustava.

Uz opisane provedene aktivnosti, tijekom godine započele su aktivnosti na provedbi i drugih dijelova projekta u kojima Forum za slobodu odgoja sudjeluje kao suprovoditelj aktivnosti.

RAZVOJ OSOBNIH I SOCIJALNIH KOMPETENCIJA

Svrha Forumova programa „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija“ je pružiti podršku i izgraditi kapacitete djece i mlađih te osoba koje s njima rade u području kvalitete odnosa i komunikacije, prevencije nasilja, poštivanja različitosti te donošenja zdravih odluka i odabira. Također je cilj podržati stručnjake u pripremi metodičkih materijala za poučavanje ovih kompetencija, s naglaskom na socio-emocionalne vještine djece i mlađih.

Program je organiziran kroz 4 potprograma: Medijacija, Sretno dijete, Pokreni promjenu i Oboji svijet.

Donosimo prikaz ključnih projekata programa ROSK u 2021. godini.

ŠKOLE PODRŠKE : osnaživanje školskih procesa koji doprinose mentalnom zdravlju zajednice nakon dvostrukе krize

Projekt **ŠKOLE PODRŠKE** u suradnji s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku počeo je u svibnju 2021. godine. Projektom su sustavno podržani, povezani i stručno educirani timovi odgojno-obrazovnih djelatnika 29 osnovnih i srednjih, potresom pogodjenih, škola u Sisačko-moslavačkoj županiji. Središte projekta čini razvijen i organiziran Program za jačanje socio-emocionalnih kompetencija djece i mlađih, ali i odgojno-obrazovnih djelatnika te su dodatno educirani školski kolektivi s naglaskom na razrednike i stručne suradnike.

Do kraja 2021. godine, provedene su sljedeće aktivnosti:

Škole podrške
Sisačko-moslavačka županija

ISTRAŽENE POTREBE ŠKOLA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE KAO TEMELJ ZA PROVEDBU PROGRAMA „ŠKOLE PODRŠKE“ TE IZRADE PREPORUKA

Ispitane su potrebe 30 osnovnih i srednjih škola Sisačko-moslavačke županije kroz polustrukturirane intervjuje s ravnateljima:čama te članovima i članicama stručnih službi.

Temeljem toga, izrađen je Izvještaj o mentalnom zdravlju i psihosocijalnim potrebama u Sisačko-moslavačkoj županiji s preporukama za donosioce odluka na nacionalnoj razini, preporukama za donosioce odluka na lokalnoj razini (osnivači škola) te preporukama za školske ustanove koji je objavljen na mrežnim stranicama projekta i mjesecnim Vijestima FSO-a. Izvještaj je dostupan i na Internet stranici Forum za slobodu odgoja, čime je osigurana dostupnost Preporuka svim zainteresiranim dionicima te donosiocima javnih politika.

SURADNJA SA ŠKOLAMA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Otvorena je suradnja kroz jačanje kapaciteta 29 škola Sisačko-moslavačke županije. Otvorena je kontinuirana komunikacija sa školskim timovima kroz njihovo aktivno i kontinuirano uključivanje u projektne aktivnosti.

SASTANCI S RELEVATNIM DIONICIMA OBRAZOVNOG SUSTAVA

Održani su sastanci s nacionalnim i lokalnim dionicima s ciljem promocije važnosti mentalnog zdravlja djece i mladih, naročito u potresom pogodjenim područjima (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje, Pravobraniteljica za djecu, Grad Petrinja, Grad Sisak, Sisačko-moslavačka županija).

PUBLIKACIJA „PROTRESI! ZBIRKA NASTAVNIH PRIPREMA ZA RAZVOJ EMOCIONALNE OTPORNOSTI I SUOČAVANJA S KRIZOM“

Izrađena je publikacija „Protresi! Zbirka nastavnih priprema za razvoj emocionalne otpornosti i suočavanja s krizom“ za direktnu primjenu u razredima. Publikacija je dostupna i na Internet stranici Forum za slobodu odgoja, čime je osigurana dostupnost materijala svim zainteresiranim stručnjacima u radu s djecom i mladima. Preuzeta je 535 puta. Publikacija je poslana na 103 različita relevantna dionika u obrazovanju s dodatnim informacijama o projektu (Grad Zagreb, Grad Rijeka, Grad Velika Gorica, Zagrebačka županija, Krapinsko-zagorska županija, Institut za društvena istraživanja, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, ravnatelji škola, organizacije civilnoga društva koje se bave djecom i mladima i dr.). Predgovor publikaciji je napisala ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje dr. sc. Dubravka Brezak Stamać, a Ministarstvo znanosti i obrazovanja je sufinanciralo tisk publikacije u 500 primjeraka.

PROGRAM „ŠKOLE PODRŠKE“

Razvijen je novi **program stručnog usavršavanja „Škole podrške“** s ciljem jačanja socio-emocionalnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika uključenih škola. Program je održan uživo u Mariji Bistrici za ukupno 54 odgojno-obrazovna djelatnika Sisačko-moslavačke županije.

VIRTUALNA PREDAVANJA STRUČNJAKA I STRUČNJAKINJA U PODRUČJU MENTALNOG ZDRAVLJA

Do kraja 2021. godine održana su **2 virtualna predavanja i jedno predavanje uživo** za kolektive uključenih škola s ciljem jačanja njihovih kompetencija u radu s djecom i mladima na teme otpornosti i mentalnog zdravlja koje su vodili: prof. dr. sc. Nataša Jokić-Begić – *Što smo naučili o sebi u potresu, pandemiji i svemu ostalom...?*; prof. Michael Kozina – *Dečki ne plaču?*; prof.dr.sc. Lidiya Arambašić – *Gubici i tugovanje u radu s djecom i mladima*.

SUPERVIZIJE SA ŠKOLSKIM PROJEKTNIM TIMOVIMA

Održane su **2 virtualne supervizije** za članove školskih projektnih timova s ciljem dodatne podrške i razvoja vještina u radu s djecom i mladima na kojima je u prosjeku sudjelovalo 40 sudionika po superviziji

RADIONICE S UČENICIMA

Školski timovi su započeli **održavati radionice** iz publikacije **Protres!** s učenicima iz 25 uključenih škola te je većina škola uključila program Škole podrške i u svoje godišnje kurikulume, čime su omogućili da većina učenika i sudjeluje u radionicama bilo kroz satove razredniku, bilo kroz izvannastavne aktivnosti i školske preventivne programe. Kreirana je i **POKRENI PROMJENU: poticanje mladih na promjene putem interkulturnalnog obrazovanja i volontiranja** sa svim vijestima i resursima projekta: Škole podrške.

POKRENI PROMJENU: poticanje mladih na promjene putem interkulturalnog obrazovanja i volontiranja

Svrha projekta je osnažiti škole, učitelje i roditelje, ali i donositelje odluka, da podrže i uvaže glas učenika i njihovo aktivno sudjelovanje u životu škole i lokalne zajednice. Ono što se posebno naglašava projektom jest ne samo dječje pravo na sudjelovanje i odlučivanje u zajednici (koje se uglavnom ne poštuje), već i dugoročna dobrobit djece koja se ostvaruje njihovim uvažavanjem i poticanjem na sudjelovanje kao i dobit za razvoj otpornosti djece, mladih i društva u cjelini. Projekt provodi skupina organizacija iz Hrvatske, Sjeverne Makedonije, Portugala i Belgije pod vodstvom Forum za slobodu odgoja, sufinanciran je iz programa Erasmus+ Europske unije i provodi se od 15. siječnja 2020. godine do 14. siječnja 2023. godine.

U 2021. godini provedene su sljedeće aktivnosti:

ISTRAŽIVAČKI IZVJEŠTAJ O GLASU UČENIKA

U travnju 2021. godine objavili smo rezultate istraživanja "[Glas učenika kao zalog kvalitetne škole](#)" – razmišljanja učenika odabranih škola iz Portugala, Sjeverne Makedonije i Hrvatske o aktivnom sudjelovanju, odnosima i nastavi za vrijeme COVID-19 krize".

EDUKACIJA UČITELJA

Tijekom školske godine 2020./2021. u tri zemlje provedene su edukacije učitelja u području građanskog obrazovanja, glasa učenika i aktivnog sudjelovanja djece te u području mentalnog zdravlja i dobrobiti učenika i učitelja. Forum je u 2021. godini proveo, s 15 učitelja iz 5 škola koje sudjeluju u projektu, tri jednodnevne završne edukacije: "Planiranje provedbe projekata s učenicima – školski projekti u doba korone", "Ostvarivanje rodne ravnopravnosti u školama" te "Ne da mi se... – što se krije iza? priča o motivaciji i mentalnom zdravlju". Osim edukacija, s istim školama provodili smo i supervizijske sastanke na kojima smo pratili provedbu školskih projekata s učenicima.

OBJAVLJEN PRIRUČNIK „GLAS DJECE“ – stvaranje prostora i pokretanje promjena te ZBIRKA RADIONICA „POKRENI PROMJENU“

Autorski tim FSO-a objavio je priručnik koji kroz različite misli, teorije, citate te samo-reflektivne vježbe potiče na promjenu ustaljenog načina razmišljanja o tome da kao odrasli u potpunosti kontroliramo školsko okružje, nudi prijedloge, primjere dobre prakse i vježbe za oslobođanje kontrole, tjeskobe i brige te početak vjerovanja u mudrost djece, nas samih i suradnju, a sve to kako bismo osigurali rast i razvoj, kako djece, tako i odraslih.

Priručnik je dostupan na [hrvatskom](#), albanskom, engleskom, makedonskom i portugalskom.

Također, u 2021. godini objavljeno je treće izdanje Zbirke "Pokreni promjenu" koje predstavlja prilagođenu i osvježenu verziju prethodnog izdanja (iz 2017.). Namjera zbirke je da posluži kao alat učiteljima u nastojanjima da širok raspon tema u tri područja – osobni i socijalni razvoj, građanski odgoj i obrazovanje te volonterski projekti – se uvedu u rad s djecom i mladima u učionicama, ali i u neformalnom obrazovanju.

Zbirka je dostupna na [hrvatskom](#), engleskom, makedonskom i albanskom.

MEĐUNARODNI SKUP UČITELJA I DONOSITELJA ODLUKA „POKRENI PROMJENU“

Imajući u vidu ove nepovoljne utjecaje pandemije na uključivanje učenika u donošenje odluka, partnerske organizacije su održale virtualni međunarodni skup eksperata i donositelja odluka pod nazivom „Politike i prakse za glas učenika u obrazovnom sustavu“. Glavni cilj skupa je bio istražiti dobre prakse te izazove za ostvarivanje aktivnije uloge učenika i jačanjem njihovog glasa u obrazovnom sektoru i vremenima trenutne krize koja se osjeća u svim zemljama.

Na skupu je sudjelovalo preko 60 učitelja, ravnatelja, donositelja odluka kao i predstavnika nevladinih organizacija u području obrazovanja iz Hrvatske, Portugala i Sjeverne Makedonije kao i zanimljivi izlagači iz Belgije i Srbije. Uz stručno moderiranje, sudionici su istraživali i nudili odgovore na pitanje kako otvoriti prostor za glas i utjecaj učenika na ono što ih se tiče u obrazovnom sustavu.

RADIONICE S NASTAVNICIMA I RODITELJIMA U 5 PROJEKTNIH ŠKOLA

S ciljem proširenja kruga suradnje na projektu „Pokreni promjenu!“, održali smo radionice u 5 škola koje već sudjeluju u projektu i to na temu jačanja glasa učenika za dodatne nastavnike. U projektnim školama već dvije godine školski timovi sastavljeni od dvoje do troje nastavnika zajedno s odabranom grupom učenica i učenika kreiraju i provode zanimljive projekte – od uređenja školskog prostora kako bi odgovarao na potrebe svih učenika, do mijenjanja školskih pravilnika kako bi održavali ono što sami učenici smatraju važnim.

U istim školama održali smo radionice o glasu učenika te o suradnji roditelja i škole također s predstavnicima roditelja. O važnosti kvalitetne suradnje škole i roditelja još uvijek se ne govori dovoljno, odnosno roditelji kao važni dionici školskih zajednica još uvijek nisu prepoznati u dovoljnoj mjeri. Pritom je važno osnažiti i same roditelje, ali i nastavnike, upravu te stručnu službu škole. Na ovim smo radionicama saznali i o primjerima dobre prakse takve suradnje, ali i o razmišljanjima roditelja i o njihovoj (ne)spremnosti na uključivanje u aktivnosti školske zajednice.

Više o nastavku projekta možete pronaći na mrežnoj stranici www.startthechange.net

PROGRAM ŠKOLSKE MEDIJACIJE „MOŽEMO TO RIJEŠITI!“

Fokus programa školske medijacije je na projektima prevencije nasilja putem programa školske i vršnjačke medijacije koji se provode u školama već dugi niz godina (poput Mijenjajmo svijet medijacijom, Mali medijatori u sretnoj školi, Možemo to riješiti) te smo u 2021. godini proveli tri projekta.

Godine 2021. provodili smo projekt **Mijenjajmo svijet medijacijom – jačanje osobnih i socijalnih vještina djece i mladih** za škole s područja grada Zagreba. Projekt je započeo u listopadu 2020. te se nastavio do kraja veljače **2021.** U sklopu **njega** smo održali Osnovni seminar medijacije za 13 učiteljica, nastavnica i stručnih suradnica iz triju osnovnih te jedne srednje škole, kao i Akademiju vršnjačke medijacije – radionice za učenike:ce iz istih škola. Posebnost seminara bila je ta što je po prvi puta održan u virtualnom obliku, jer je provedba započela tijekom nepovoljne epidemiološke situacije. Unatoč tome, kroz niz od šest *online* susreta, trenerice Ana Munivrana, Marina Brkić i Jelena Perak uspjele su sudionicama prenijeti osnove medijacije, prenijeti im novu vještinu komunikacije, ali i općenito ih zainteresirati za snažnije ulaganje u preventivne školske projekte. Četiri radionice vršnjačke medijacije održala je trenerica Ana Žnidarec Čučković kako bi učenike:ce škola koje su sudjelovale u projektu uvela u temu nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba, dok će oni svoj rad dalje nastaviti sa svojim učiteljicama, nastavnicama i stručnim suradnicama koje su završile seminar.

Mijenjajmo svijet medijacijom: jačanje osobnih i socijalnih vještina djece i mladih za nenasilno rješavanje sukoba

U partnerstvu s OŠ Zorke Sever iz Popovače, OŠ Petra Zrinskog iz Zagreba te Ugostiteljsko-turističkom školom iz Šibenika u 2021. godini provodili smo razne aktivnosti s ciljem jačanja osobnih i socijalnih vještina djece i mladih za nenasilno rješavanje sukoba, financijsku podršku Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Ove su nas tri škole ugostile u svojim prostorima, čim je to epidemiološka situacija dopustila – u razdoblju od ožujka do svibnja – te smo za njihove djelatnike:ce održali četiri grupe Osnovnog seminara medijacije koje su vodile Marina Brkić i Jelena Perak, a pridružio nam se i novi trener u programu Medijacija – Igor Salopek. Novost je u ovim seminarima bila i to što im je prethodilo istraživanje mišljenja i stavova nastavnika:ca i učenika:ca o pojavnosti vršnjačkog nasilja u navedenim školama na temelju kojih je sama edukacija prilagođena svakoj školi. Seminar je, osim osnova nenasilne komunikacije i medijacije, u nešto skraćenom obliku obuhvatio i osnove implementacije medijacije kao preventivnog programa u školama.

Nakon seminara polaznici:e su sa svojim učenicima:ama radili na podučavanju nenasilne komunikacije, uvažavanju različitosti, osvještavanju ponašanja i mijenjanju strategija rješavanja sukoba, kao i na povezivanju i grupnoj koheziji u razredu. U tome su im, uz samu edukaciju, pomogli i naši materijali i priručnici iz medijacije, Zbirka nastavnih priprema „Možemo to riješiti“, „Pokreni promjenu“, „Vodič za sretniji povratak u školu“ i dr. Grupna kohezija i druge socijalne kompetencije značajno su narušene tijekom pandemije, pa je to bio i problem koji su polaznici seminara dosta često iznosili. Radionice koje su učitelji:ce provodili i nastavljaju s njima i nakon projekta, jedan su korak bliže izgradnji sretnije i uključive školske zajednice. Seminare su sudionici ocijenili visokom ocjenom od 4,9.

„Potrebno je češće organizirati edukacije ovog tipa jer svima nama u radu s ljudima potrebni su određeni alati za bolju komunikaciju.“

„Odlično je bilo sve. Vrlo dobro organizirano, korisno i primjenjivo. Radujem se daljnjoj suradnji. Hvala!“

„Odlični predavači. Zanimljiv sadržaj. Mislim da bi bilo dobro da seminar traje 3 dana da bi imali više vremena 'glumiti' situacije i vježbati poziciju medijatora.“

„Vrlo sam zahvalna što sam prisustvovala ovom seminaru.“

I za učenike:ce ovih škola provedene su radionice Akademija vršnjačke medijacije koje je vodila Ana Žnidarec Čučković. Ukupno je sudjelovalo 42 učenika:ce te su i oni ovom programu dali visoke ocjene – ukupno 4,8 uz komentare:

„Bilo je edukativno, prezabavno i zanimljivo. Predobro je!“

„Trebamo se bolje izražavati, lagano je rješiti sukob, posjetite radionicu.“

„Voditeljica je baš bila draga i ima prekrasnu vibru.“

Kroz predstavljenе projekte smo navedenim školama omogućili sveobuhvatni preventivni program školske medijacije koji uključuje Osnovni seminar medijacije i Seminar vršnjačke (školske) medijacije (uz materijale: udžbenik, priručnik i zbirku radionica). Škole mogu jasno povezati program sa strategijom preventivnih programa škola, s Akcijskim planom prevencije nasilja, kao i s međupredmetnim temama Osobni i socijalni razvoj te Građanski odgoj i obrazovanje.

Zašto medijacija u (mojoj) školi?

S obzirom na dugogodišnje iskustvo Forum-a u radu sa školama na temi vršnjačke medijacije, kao i noviju inicijativu Agencije za odgoj i obrazovanje za osnivanje klubova vršnjačke medijacije u školama, sudjelovali smo na državnom skupu stručnih suradnika u sklopu Agencije za odgoj i obrazovanje i predstavili svoje iskustvo u provedbi programa školske i vršnjačke medijacije. Radili smo na identificiranju primjera dobrih praksi i na umrežavanju škola koje primjenjuju medijaciju i njezine principe, sa svrhom jače promocije nenasilja i kulture otvorene komunikacije i uvažavajućih odnosa u školskim zajednicama.

RAZVOJ KOMPETENCIJA MEDIJACIJE ZA STRUČNJAKE U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Glavni cilj projekta bio je jačanjem kapaciteta djelatnika u sustavu socijalne skrbi sustavno i dugoročno utjecati na kvalitetu usluga pruženih korisnicima, posebno u smislu podrške koju djeca, mladi i njihove obitelji dobivaju od sustava tijekom postupka obiteljsko-pravne zaštite.

Kroz **Napredni seminar medijacije** za jednu edukacijsku skupinu djelatnici iz pet podružnica Centra za socijalnu skrb Zagreb imali su priliku jačati svoje kapacitete u radu sa svojim korisnicima. Program se realizirao u suradnji s Centrom za socijalnu skrb Zagreb u kojem su djelatnici preliminarnim istraživanjima iskazali interes i potrebu za edukacijom iz medijacije.

Tijekom edukacije polaznici su analizirali konfliktne situacije s kojima se susreću na radnom mjestu te unaprijedili svoje kompetencije rješavanja sukoba i medijacije u radu s korisnicima. Kontinuiranim provođenjem programa dugoročno se: poboljšava kvaliteta usluga socijalne zaštite u sustavu, posebno onih usmjerenih djeci i mladima; unaprjeđuju se kompetencije stručnjaka u socijalnoj skrbi, naročito socio-emocionalne, komunikacijske i vještine rješavanja konflikata; povećava emocionalna i socijalna dobrobit korisnika socijalnih usluga te se razvija nova kultura komunikacije usmjerena suradnji i dijalogu te model nenasilnog rješavanja konfliktnih situacija. Projekt je trajao od listopada 2020. do veljače 2021. godine uz finansijsku podršku Grada Zagreba, te partnerstvo s Centrom za socijalnu skrb Zagreb.

SURADNJA SA ŠKOLAMA: ŠKOLSKI PREVENTIVNI PROGRAMI I PROJEKTI

Zahvaljujući natječaju Ministarstva znanosti i obrazovanja, osnovne i srednje škole zainteresirane za podršku Foruma za slobodu odgoja kroz stručna usavršavanja iz brojnih područja prevencije, započele su s provedbom svojih programa krajem 2021. godine. Do sada je njih 10 odabralo stručna usavršavanja u temama razvoja osobnih i socijalnih kompetencija, jačanja mentalnog zdravlja i mirnog rješavanja sukoba, uvođenja školskog volontiranja te vršnjačke medijacije kao izvannastavne aktivnosti, a s ciljem aktivne participacije djece i mladih u školi i lokalnoj zajednici. Škole su prepoznale Forumove preventivne programe i projekte kao doprinos jačanju kapaciteta svojih djelatnika i učenika u provedbi školskih preventivnih programa i izvannastavnih aktivnosti te su u tijeku provedbe edukacija za uključene škole.

Školski preventivni programi imaju za cilj jačati i razvijati osobne i socijalne kompetencije djece i mladih kako bi živjeli kvalitetnim životom i naučili različite strategije kako se nositi i adekvatno odgovoriti na životne okolnosti u kojima se nalaze. Iako je naglasak na razvoju kompetencija djece i mladih, implementacija preventivnih programa te njihovi pozitivni rezultati nisu mogući bez uključivanja i stvaranja kvalitetne okoline u kojoj djeca i mlađi odrastaju, što uključuje i sve odrasle koji dolaze s njima u doticaj – obitelj, odgojno-obrazovni djelatnici, prijatelji, lokalna zajednica te samo društvo.

Forumovi preventivni programi i projekti usmjereni su na jačanje škola i okružja u kojima djeca i mlađi, uz obitelj, najviše borave, kako bi (p)ostale zaštitni čimbenici njihovom mentalnom zdravlju.

To uključuje:

- postavljanje zdravih temelja njihova socio-emocionalnog razvoja,
- razvoj otpornosti i jačanja mentalnog zdravlja djece i mladih,
- prevenciju neprihvatljivih ponašanja,
- učenje prihvaćanja i uvažavanja različitosti,
- učenje nenasilne komunikacije i mirnog rješavanja sukoba,
- razumijevanje sebe i svojih potreba te načina komuniciranja istih s drugima,
- stvaranje kvalitetnih odnosa te kroz te odnose stvaranje i škola kao mjesta demokratskog odlučivanja, aktivnog djelovanja i mijenjanja školske klime s obzirom na detektirane potrebe svih dionika škole, ali i same lokalne zajednice.

IZGRADNJA RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA KROZ CJELOVITI PRISTUP: PROJEKT GENDER EQUALITY CHARTER MARKS (GECM)

Cilj projekta je bio pružiti školama podršku i potrebne resurse kako bi unaprijedili i izgradili rodnu ravноправност u svojim školskim zajednicama koristeći cjeloviti pristup školi.

Tijekom tri godine projekta, Forum je u suradnji s partnerskim organizacijama prikupljaо i razvijao različite smjernice i materijale koje bi omogućili školama da unaprijede rodnu ravnopravnost u pet područja: kurikulum, školska kultura, upravljanje školom, izgled škole i lokalna zajednica i suradnja s obiteljima. Projekt se provodio u partnerstvu s organizacijama iz 8 zemalja Europske unije od 1. prosinca 2018. godine do 31. kolovoza 2021. godine.

U 2021. provedene su dvije ključne aktivnosti:

OBJAVLJENA PUBLIKACIJA „SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA“

Smjernice imaju za cilj pružiti podršku i resurse kako bi se unaprijedila i izgradila rodna ravноправност u školskim zajednicama u pet područja: kurikulum, školska kultura, upravljanje školom, izgled škole te lokalna zajednica i suradnja s obiteljima. Ovakav cjelovit pristup gdje se različite dimenzije onog što čini školu promatraju iz perspektive rodne ravноправnosti, omogućava pristupanje ovoj temi na sveobuhvatan način koji uvažava različite elemente i dionike:ce pojedinih škola. Preporuke za unapređenje rodne ravноправnosti u svih pet područja, dostupne u ovoj publikaciji, omogućavaju školama da prepoznaju u kojim područjima već imaju dobru praksu, u kojim područjima žele ostvariti promjenu te – zahvaljujući raznovrsnim resursima – i kako to mogu napraviti.

PROVEDBA SEMINARA „KUTIJA PROMJENA“ U ZAGREBU I BJELOVARU

U lipnju 2021. po prvi put je održan seminar stručnog usavršavanja „Kutija promjene – izgradnja rodne ravnopravnosti u školama“ i to u Zagrebu i Bjelovaru. Sudjelovalo je 31 učitelja:ica i stručnih suradnika iz 22 osnovne i srednje škole. Tijekom seminara, sudionicima:cama su predstavljeni osnovni koncepti i istraživanja iz ovog područja te različite alate s kojima se rodna ravnopravnost može unaprijediti u školama.

Sudionici:ce su tijekom seminara podijelili svoja iskustva vezano uz ovu temu, poput pitanja rodne ravnopravnosti u izborima rodno ne-stereotipnih zanimanja u strukovnim školama te razne situacije u osnovnim školama, poput neravnopravnog pristupa učitelja:ica prema djevojčicama i dječacima kao i izazove rada s roditeljima kad je u pitanju ova tema. Svi ti primjeri pokazuju kako se rodna ravnopravnost može sagledati iz perspektiva različitih dimenzija škole.

PROJEKT KUTIJA PROMJENA – osnaživanje učitelja:ica i učenika:ica u promicanju rodne ravnopravnosti u školama

Rodna ravnopravnost je jedna od horizontalnih tema kojom se u školama možemo baviti na različite načine, na nastavi, u sklopu svih predmeta, u izvannastavnim aktivnostima, ali i sagledavanjem kulture škole te načina upravljanja školom. Projektom „KUTIJA PROMJENA“ osnažili smo odgojno-obrazovne djelatnike/ce kroz upoznavanje s praktičnim alatima i smjernicama za promociju rodne ravnopravnosti u pet područja škole: kurikulum, školska kultura, upravljanje školom, izgled škole te lokalna zajednica i suradnja s obiteljima. Sami sudionici su prepoznавали mesta promjene koje su željeli vidjeti u školama. Projekt je proveden u 2021. godini u partnerstvu s I. gimnazijom iz Zagreba, Tehničkom školom Ruđera Boškovića te Pravobraniteljicom za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske, uz finansijsku podršku Grada Zagreba, te su provedene sljedeće aktivnosti.

PROVEDBA INDIVIDUALNIH INTERVJUA SA ŠKOLSKIM TIMOVIMA

Proveli smo sedam intervjeta sa školskim timovima koji rade na unapređenju rodne ravnopravnosti u svojim školama. Zanimalo nas je kako u kontekstu ove teme vide svoje škole, posebno u pet ključnih dimenzija – kurikulum, školska kultura, upravljanje školom, izgled škole te lokalna zajednica i suradnja s obiteljima. Koristili su upitnik pomoću kojeg su zajedno s kolegama:icama procjenjivali koja su to područja gdje stoje dosta dobro, te u kojima je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se radilo na izgradnji rodne ravno-pravnosti.

ODRŽAN EDUKACIJSKI PROGRAM „KUTIJA PROMJENA“

Nakon provedenih intervjeta sa školama, u Prvoj gimnaziji u Zagrebu održan je seminar stručnog usavršavanja "Kutija promjena" s ciljem unapređenja kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika:ca u području rodne ravnopravnosti te osnaživanja za pokretanje inicijativa i provedbu radionica s učenicima.

Uz uvodno predavanje same Pravobraniteljice gđe. Višnje Ljubičić koja se uključila putem video-veze i predstavila rad Ureda te ovlasti i mehanizme koje ima na raspolaganju za unapređenje ravnopravnosti spolova u Hrvatskoj, na samom seminaru gostovao je i savjetnik pravobraniteljice, g. Josip Grgić koji je sudionicama predstavio rad Ureda, posebno u području odgoja i obrazovanja. Nakon uvodnih izlaganja, voditeljice edukacije sa sudionicama su prolazile osnovne pojmove iz područja rodne ravnopravnosti poput spola, roda, rodnog identiteta, rodnog izražavanja, rodne ravnopravnosti, rodno-osjetljivog jezika te rodno-osjetljivog obrazovanja i nastave. Također su sa sudionicama radile na vježbama za kritičko promišljanje o važnosti i utjecaju roda na različite aspekte obrazovanja i života škole. Središnji dio same edukacije odnosio se i na upoznavanje s ključnom publikacijom u izdanju Forum-a – [Smjernice za ostvarenje rodne ravnopravnosti u školama](#) – koja kroz brojne metode i resurse podržava odgojno-obrazovne djelatnike:ce u radu na ovim temama s učenicima:cama.

PROVEDBA ŠKOLSKIH INICIJATIVA I PROJEKATA

Učenici iz škola koje su sudjelovale u projektu, uz podršku svojih učitelja, su se kroz nastavu raznih društvenih predmeta bavili upravo temama rodnih uloga u društvu, pri-premali su i izložbe fotografija o ljudskim pravima, a neki od njih su i razgovarali s predstavnicima organizacija civilnoga društva koje se bave zaštitom i promicanjem ljudskih prava. Učenici su zajedno s nastavnicama:ima iz školskih projektnih timova analizirali školske dokumente te sadržaje školskih mrežnih stranica, uviđali i ispravljali primjere rodno ne-osviještenog jezika ili korištenja sadržaja na način koji ne promiče rodnu ravnopravnost.

OBOJI SVIJET

Natječaj Oboji svijet, putem kojeg djeca i mlađi od 2010. godine diljem Hrvatske kroz umjetničke forme izražavaju svoj odgovor na pitanja različitosti i tolerancije, ima važno mjesto u djelovanju Forum-a. Prethodne dvije godine doživio je svojevrsnu transformaciju unutar koje su škole interno organizirale i provodile natječaj te Forumu slale po tri odabrana najbolja rada, koje je Forum dalje promovirao i nagradivao. Facebook zajednica *Svi mi koji bojimo svijet tolerancijom* trenutno broji više od 1100 pratitelja.

Kako je 2021. godina obilježena pandemijom COVID-19 te posljedicama potresa u Gradu Zagrebu i posebice razornim potresima na Baniji, pokazalo se koliko su važne škole i zajedništvo koje one stvaraju, ali i kako su važan i neraskidivi dio lokalne zajednice.

Upravo zbog toga, ključna pitanja prošlogodišnjeg natječaja su bila:

Što kad se ne slažemo?

Kako jedni druge prihvataćamo i podržavamo?

Poštujemo li različito mišljenje?

Što činimo kad se ne slažemo?

Upoznajemo li i cijenimo drugačije od sebe?

Kako prihvataćamo sebe i promjene koje nam se događaju?

Odgovori i rješenja na ova pitanja su pristigla kroz 202 likovno-literarna rada i školska projekta na kojima je radilo preko 900 učenika i učenica uz mentorstvo preko 150 učitelja i učiteljica iz 92 školske ustanove iz svih dijelova Hrvatske. U 2021. godini, Oboji svijet komisija je odabrala 19 najkreativnijih i najoriginalnijih radova, dok je 50-ak rada odabранo za promociju. S obzirom na to da su škole slale samo najbolje radove, u projektu je sudjelovao i znatno veći broj učenika i učenica, jer je velik broj škola u izradu radova uključio gotovo sve svoje učenice i učenike.

Nagrađene radove moguće je pogledati [ovdje](#).

FILMOM DO SENZIBILIZACIJE

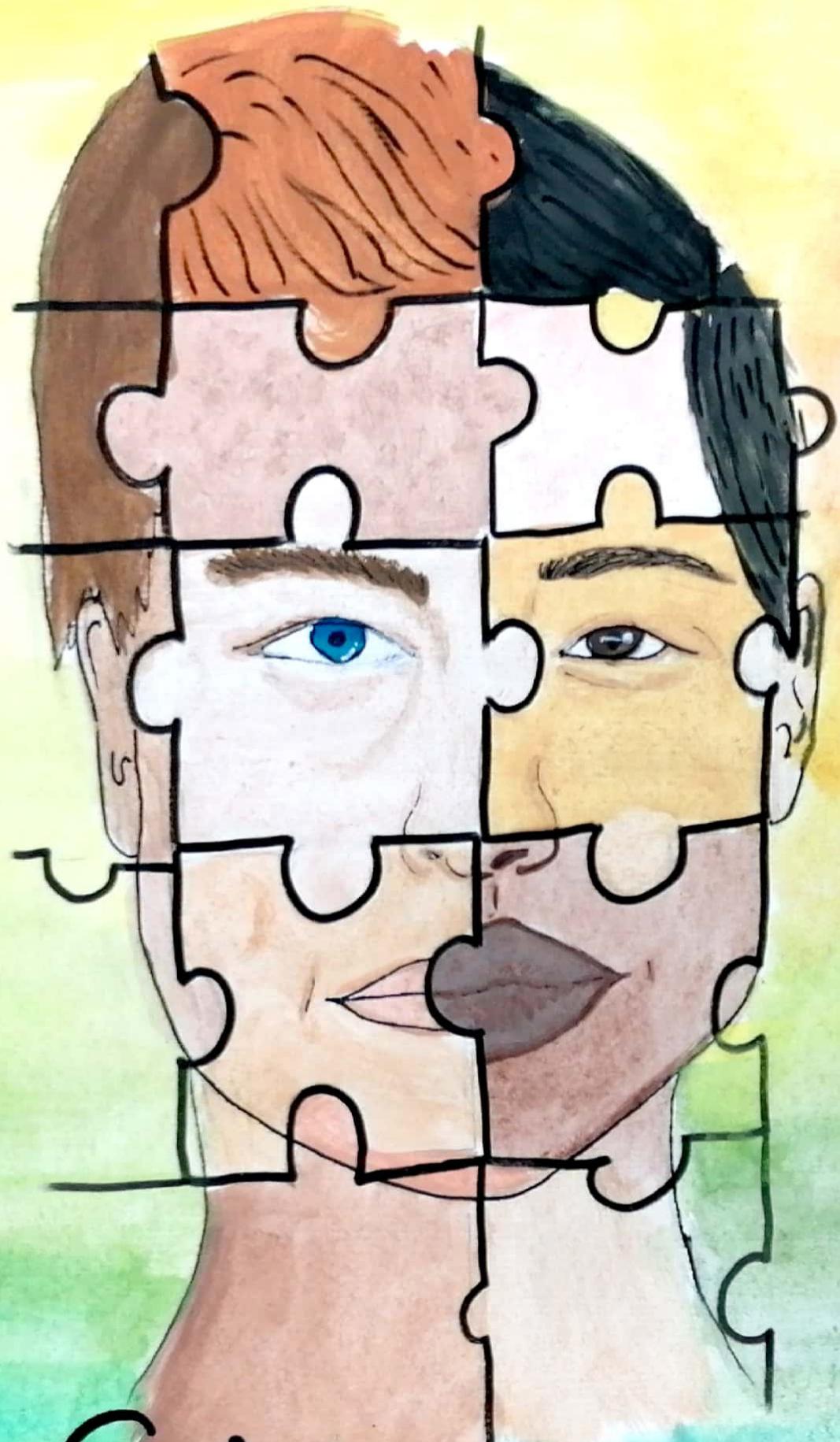
U društvu još uvijek postoje stereotipi i predrasude prema slijepim i gluhim osobama. Te predrasude su jedna od ključnih prepreka punoj integraciji osoba s invaliditetom u društvo. Uz to je i velika većina kulturnih sadržaja u Hrvatskoj, unatoč postojanju raznih strategija, i dalje nedostupna djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom. Preduvjet promjene takvog stanja je informiranje i edukacija o potrebama osoba s invaliditetom/djece s teškoćama u razvoju, ali i edukacija mladih filmaša o načinima prilagodbe filmova te, na kraju, prilagodba filmova za slijepe i gluhe osobe.

Upravo je osnovni cilj projekta „Filmom do senzibilizacije“, **kojeg vodi udruženje Alternator, i na kojem je Forum partner**, senzibilizirati učitelje i učenike o potrebama, pravima i iskustvima osoba sa senzornim oštećenjima kroz razvijanje održivog edukativnog programa za osnovne škole.

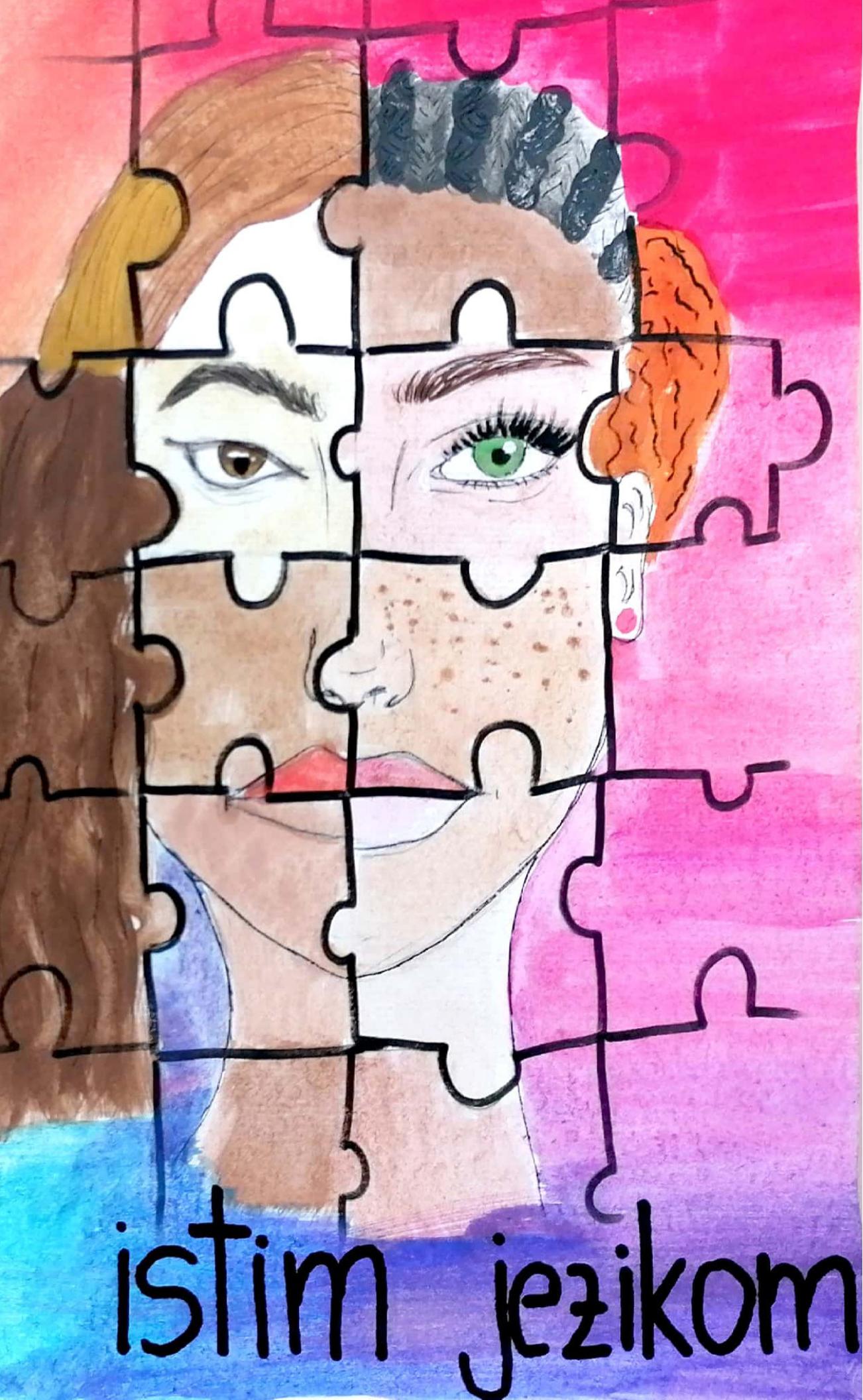

U projektu koji će trajati 10 mjeseci sudjelovat će učenici, članovi filmskih družina i učitelji iz četiri partnerske škole iz tri županije. U projektu sudjeluju OŠ Tomaša Goričanca iz Male Subotice, OŠ Tituša Brezovačkog iz Zagreba, OŠ Antun i Stjepan Radić iz Gunje i OŠ Strahoninec iz Strahoninca. U svakoj školi će učitelji i stručni suradnici proći edukaciju o osobama sa senzornim oštećenjima i načinima prilagodbe audiovizualnog sadržaja, te će u petim i šestim razredima provoditi radionice na te teme. Članovi filmske družine će proći radionicu o izradi audiodeskripcija za slijepe osobe i titlova za gluhe osobe te će prilagoditi po dva filma koje je družina snimila prethodnih godina. Na taj način će učiniti više kulturnog sadržaja (filmskog stvaralaštva) dostupnim našim sugrađanima oštećena vida i sluha.

Uz stručne suradnike koji su radni vijek proveli u radu sa slijepim i gluhim osobama, u projektu je partner i Forum za slobodu odgoja koji osigurava visoke profesionalne standarde u razvoju nastavnih priprema i smjernica u koncipiranju radionica i seminara. Projekt je financiran sredstvima Ministarstva znanosti i obrazovanja te traje od studenog 2021. do kolovoza 2022. godine.

Svi se smijemo

"Jezik smijeha" - Martina Gubić, mentorica: Mirna Glavan Grbeš, Prva srednja škola Beli Manastir,

UNAPRJEĐENJE POUČAVANJA

UNAPRJEĐENJE METODIKE POUČAVANJA U ŠKOLAMA I NA SVEUČILIŠTU

Program „Unapređenje poučavanja“ u proteklom razdoblju pokazao se kao iznimno značajan, posebno tijekom razdoblja zatvorenih škola, nastave na daljinu, posljedica potresa i pandemije na učenje. Upravo kroz našu želju za što kvalitetnijom nastavom i uvažavanjem potreba učenika, razvili smo i cijeli novi program koji se tiče **obrazovanja u vremenima krize**, a koji se sastoji od konkretnih nastavnih priprema, materijala, preporuka i publikacija kako odgovoriti na potrebe učenika:ca, učitelja:ica, roditelja i škola u vremenima krize i neizvjesnosti. Osim na inovativnim metodama poučavanja, naglasak unutar programa je na **razvoju strategija učenja i poučavanja, kolegijalnom opažanju nastave, vršnjačkom poučavanju te na izradi novih edukacijskih modula.**

AKTIVNO UČENJE I KRITIČKO MIŠLJENJE U VISOKOŠKOLSKOJ NASTAVI

Unatoč pandemiji, u proteklom razdoblju pojavio se veliki interes za edukaciju nastavnika u visokoškolskom obrazovanju kroz naš program „**Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi**“ (**ALCT**) te kroz seminare **o ishodima učenja te testiranju i vrednovanju studenata**.

Uspostavili smo suradnju s **Veterinarskim fakultetom i Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu** na kojima smo proveli niz seminara u području visokog obrazovanja, poput „Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi“, „Poučavanje i vrednovanje usmjereno ishodima učenja“, „Razvoj upravljačkih i poduzetničkih kompetencija studenata“ te „Planiranje, praćenje i vrednovanje ishoda učenja tijekom stručne prakse“.

Ocjena sudionika na Veterinarskom fakultetu sa zadnje radionice održane u siječnju 2021. godine bila je 4,80, a ocjena sudionika na seminaru „Poučavanje i vrednovanje usmjereno ishodima učenja“ bila je 4,85.

Na Agronomskom fakultetu u programu „Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi“ sudjelovale su dvije grupe s 50 sudionika:ca, a obje su grupe edukaciju ocijenile prosječnom ocjenom 4,83. Na istom smo fakultetu održali „Školu poduzetnosti za studente“, a radionica koja je trajala 5 dana ocijenjena je ocjenom 4,80.

Organizirali smo i jednu novu grupu ALCT programa otvorenu za sve zainteresirane visokoškolske nastavnice i nastavnike na kojoj je bilo 24 sudionika:ca, a prosječna ocjena iznosila je 4,62.

U studenom 2021. godine organizirali smo još jednu novu grupu ALCT programa i prva radionica održana je u studenom 2021. s ocjenom 4,96. Na radionici je sudjelovalo 25 sudionika:ca iz različitih visokoškolskih ustanova.

Sudionici i sudionice ALCT radionice:

- „*Radeći ovaj posao uvijek mi je bilo žao kad u terminu vježbi ponedjeljkom od 8 do 10 sati vidim koliko su studenti pospani i nezainteresirani. Pitala sam se jel to do mene... pokazali ste mi da mogu bar to pokušati promijeniti. Pokušat ću! Hvala vam od srca, uživala sam i da je bar puno takvih kao vas. Nemamo prilike dovoljno naučiti o samoj metodologiji poučavanja.*“
- „*Najviše mi je koristilo učenje o novim metodama poučavanja s kojim se nikad prije tijekom svog obrazovanja nisam susrela. Nadalje, ne samo da smo upoznati s nekim metodama/tehnikama, nego su sve detaljno objedinjene/prikazane na primjerima iz prakse. Radionica me također natjerala na promišljanje određenog načina izvođenja nastave, na uočavanje grešaka i načina kako ih ispraviti.*“
- „*Izrazito ugodno iskustvo, poticajno okruženje, vrlo jasno razrađene metode na primjerima provučenim kroz samu edukaciju.*“
- „*Studenti odlično reagiraju na način poučavanja koji je drugačiji od klasičnog, često monotonog predavanja, o kojoj god novoj tehnici se radi. Imala sam anketu i u komentarima puno pohvala za nastavu održanu po ovom modelu.*“

Nažalost, ni 2021. godine zbog pandemije uzrokovane COVID-19 nismo održali ni jednu edukaciju „Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje“.

OBRAZOVANJE DJECE MIGRANTSKOOG PORIJEKLA

U projektu **SIRIUS: obrazovanje djece migrantskog porijekla** sudjelujemo kao partneri, a nositelj je Migration Policy Group (MPG) iz Belgije. Svake godine provodimo redovne aktivnosti na projektu koje su 2021. godine uključivale: organiziranje **nacionalnog Okruglog stola o „Utjecaju pandemije na obrazovanje djece i mladih iz ranjivih i podzastupljenih skupina“** te izradu godišnjeg izvještaja o obrazovnim politikama vezanim uz djecu migrantskog porijekla – SIRIUS Watch.

PRAVO NA JEDNAK PRISTUP OBRAZOVANJU – Tematska mreža „Cjeloživotno obrazovanje dostupno svima“ (TEMCO)

Trogodišnji projekt Tematska mreža „Cjeloživotno obrazovanje dostupno svima“ (TEMCO) ima za cilj istražiti i zagovarati pravo na jednak pristup obrazovanju svim ranjivim i podzastupljenim skupinama od vrtića do fakulteta. Tijekom 2021. godine Forum je bio zadužen za provedbu istraživanja i aktivnosti u području srednjoškolskog obrazovanja u suradnji s Institutom za društvena istraživanja u Zagrebu. Provedena je fokus grupa s donositeljima: cama obrazovnih politika, a rezultati će početkom 2022. godine biti i objavljeni. Također, tijekom godine zajedno s kolegama i kolegicama iz IDIZ-a surađivali smo i na razvoju upitnika za učenike:ce i nastavnice:ke srednjih škola. Krajem godine priključili smo se i grupi za istraživanje jednakog pristupa obrazovanju u ranom i predškolskom odgoju te osnovnim školama. Tijekom projekta radili smo i na vidljivosti projekta, priopćenjima za javnost, dizajnu i izradi mrežne stranice projekta te sudjelovali u nizu sastanaka i internih edukacija unutar Mreže.

PROGRAMI ZA MLADE

Unutar programa za mlade proveli smo programe:

- Raspisan je natječaj za **Stipendije za školovanje u Velikoj Britaniji** u suradnji s The Headmasters' and Headmistresses' Conference (HMC) iz Velike Britanije.
- Organizirali smo **Program Volontiranja** mladih u Forumu za slobodu odgoja u suradnji s YIHR.hub putem kojeg su kod nas volontirale 3 mlade osobe.
- Organizirali smo 2 grupe radionica **Akademija vršnjačke medijacije** za učenice i učenike srednjih škola u okviru kojih uče kako rješavati sukobe među svojim vršnjacima.

STIPENDIJE ZA ŠKOLOVANJE U VELIKOJ BRITANIJI

Na natječaj za dodjelu stipendije organizacije Headmasters' and Headmistresses' Conference prijavilo se 12 učenica i učenika iz cijele Hrvatske, dok se ukupno na sam natječaj prijavilo više od 300 kandidata i kandidatkinja iz 15 zemalja za 87 slobodnih mjesta.

Svi prijavljeni kandidati:kinje morali su riješiti ispit iz engleskog jezika, ali s obzirom na trenutnu epidemiološku situaciju razgovor s predstvincima programa ove godine je održan *online*. Odluka je pala na tri kandidatkinje i jednog kandidata.

Marin Antić učenik je drugog razreda Prirodoslovne škole Vladimira Preloga u Zagrebu. Glavni interesi su mu matematika, biologija, kemija i fizika. Nakon završene srednje škole, Marinova želja je upisati medicinski fakultet. U slobodno vrijeme igra nogomet i svira gitaru. Osim engleskog, njemačkog i latinskog jezika, Marin je naučio i Esperanto. Marin sebe opisuje kao ambicioznu, empatičnu i marljivu osobu. Dollar Academy koju će Marin pohađati sljedećih školskih godina nalazi se u okrugu Clackmannanshire u Škotskoj.

Barbara Rismondo učenica je Klasične gimnazije u Zagrebu. U Velikoj Britaniji posvetila bi se učenju klasičnih jezika, francuskog jeziku, engleskoj književnosti i matematici. Sebe opisuje kao ambicioznu, kreativnu i otvorenu osobu. Hobi joj je mačevanje u kojem je osvojila razne nagrade na natjecanjima, ali i odbojka. Pohađat će New Hall School koja se nalazi u Essexu.

Laura Babić dolazi iz Rijeke i učenica je Prve riječke hrvatske gimnazije. Interesi su joj psihologija, matematika, politika i biologija. U svojoj je školi Laura članica učeničkog vijeća već drugu godinu za redom. Osim što svira gitaru već nekoliko godina, Laura se bavi nogometom u ŽNK Rijeka. Svoju buduću karijeru vidi u politici ili psihologiji, a po karakteru je ambiciozna, ekstrovertirana i velika aktivistkinja. Laura će dvije godine provesti u Bede's Senior School u istočnom Sussexu.

Katarina Bratulić također je učenica Klasične gimnazije u Zagrebu i Glazbenog učilišta Elly Bašić. Zanima ju engleska književnost, psihologija, politika i glazba. U glazbenom učilištu Elly Bašić Katarina se bavi pjevanjem, a prije toga je svirala klarinet. Članica je Hrvatskog debatnog društva. Jednog bi dana htjela postati spisateljica i studirati književnost, a privlači ju i psihologija. Katarina se opisuje kao kreativna, strastvena i uporna osoba. Škola u kojoj će Katarina boraviti iduće dvije godine zove se St. Catherine's, Bramley, a nalazi se u Guildford, Surrey.

Još jedan kandidat koji je naknadno odabran od organizacije Headmasters' and Headmistresses' Conference je Davor Paradžik koji dolazi iz Dubrovnika. Davor je učenik Gimnazije Dubrovnik, a predmeti koji ga najviše zanimaju su matematika, biologija, fizika i kemija. Također je završio glazbenu školu i svira gitaru. U budućnosti se vidi kao profesor prirodoslovnih predmeta, ali razmatra i novinarstvo. Škola koju će Davor pohađati je Giggleswick School u Sjevernom Yorkshireu.

HMC se odlučio dati priliku za stipendiju još jednoj našoj kandidatkinji, Niki Gudelj. Nika dolazi iz Zagreba, učenica je IV. gimnazije. Od predmeta ju najviše zanimaju engleski, matematika, umjetnost i povijest. Svira klavir šest godina, ukulele i gitaru, a sedam godina pjeva u crkvenom zboru. U budućnosti je zanima dizajn, filmska umjetnost, književnost, psihologija i poslovna karijera. Nika će iduće dvije godine pohađati Chigwell School u Essexu, u Engleskoj.

KLJUČNI SURADNICI I PARTNERI

Uz **škole i fakultete te Centre za odgoj i obrazovanje, Učeničke domove i Domove za djecu, ključne institucije** s kojima je suradnja podržana trenutnim projektima i partnerstvima u 2021. godini bile su:

- **Ured UNICEF-a za Hrvatsku**
- **Pravobraniteljica za djecu**
- **Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova**
- **Agencija za odgoj i obrazovanje**
- **Ministarstvo znanosti i obrazovanja**
- **Središnji državni ured za demografiju i mlađe**
- **Agencija za strukovno obrazovanje**
- **Gradovi i županije: Grad Zagreb, Grad Rijeka, Grad Sisak, Grad Velika Gorica, Zagrebačka županija, Krapinsko-zagorska županija, Primorsko-goranska županija**
- **Centar za socijalnu skrb Zagreb**
- **Institut za društvena istraživanja.**

Dodatno, kao partnere Foruma izdvajamo **Agenciju za mobilnost i programe EU, Ured za udruge, Zakladu za razvoj civilnog društva te Hrvatsku udrugu ravnatelja srednjih škola.**

ČLANSTVA U ORGANIZACIJAMA I INICIJATIVAMA

Tijekom 2021. godine Forum za slobodu odgoja bio je član sljedećih organizacija i inicijativa:

- Network of Education Policy Centers
- SIRIUS Policy Network
- GOOD Inicijativa za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovne institucije
- Platforma za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske „CROSOL“
- Volonterski centar Zagreb
- Hrvatska udruga za mirenje.

GOOD INICIJATIVA

Forum je od kraja 2011. aktivno uključen u GOOD inicijativu za uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u škole u Hrvatskoj. Cilj ove inicijative je sustavno uvodenje i kvalitetna implementacija građanskog odgoja koja treba obuhvatiti sve četiri komponente odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo prema konceptu Vijeća Europe.

I tijekom 2021. godine GOOD inicijativa je pratila razvoj i primjenu odgojno-obrazovnih politika te rad nadležnih odgojno-obrazovnih vlasti.

Tijekom cijele godine GOOD inicijativa organizirala je niz *online* okruglih stolova, *online* edukacija (GOOD školica) i panel-rasprava na različite teme s posebnim fokusom na nejednak pristup obrazovanju u vrijeme krize. U sklopu ovih aktivnosti izdavana su i priopćenja.

Forum je bio aktivan u provedbi projekta SKOCKANO koji provode organizacije članice GOOD inicijative. Najvažnije aktivnosti zagovaranja bile su usmjerene na uvođenje GOO kao izvannastavne aktivnosti u Zagrebu, Puli, Sisku i Istarskoj županiji.

SUDJELOVANJE U TIJELIMA NA NACIONALNOJ I LOKALNOJ RAZINI

Tijekom 2021. godine zaposlenici i zaposlenice Forum-a za slobodu odgoja sudjelovali su u radu sljedećih tijela, radnih skupina i odbora:

- Odbor za praćenje Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.
- Savjet inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast
- Radna skupina za izradu Nacionalnog plana stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva
- Povjerenstvo za dodjelu Stipendije Grada Zagreba za učenike i studente pripadnike romske nacionalne manjine
- Grad Zagreb – Povjerenstvo za razmatranje prijava za članstvo u školskim odborima osnovnih i srednjih škola i domskim odborima učeničkih domova.

Network of Education Policy Centers

Forum za slobodu odgoja kao partner je sudjelovao u provedbi projekta „HEAD: Empowering School Principals for Inclusive School Culture“ koji je dobio potporu na natječaju EACEA u sklopu programa Erasmus+. Projekt će trajati do 2022. godine. Isto tako, NEPC je partner na projektu „Pokreni promjenu“ kojeg je nositelj Forum za slobodu odgoja, a koji se financira iz Erasmus+ programa.

SIRIUS Policy Network

FSO je kao član SIRIUS mreže i u 2021. godini sudjelovao u mnogim aktivnostima mreže. U prosincu smo organizirali online nacionalni okrugli stol „Utjecaj pandemije na obrazovanje djece i mladih iz ranjivih i podzastupljenih skupina“, na kojem je sudjelovalo preko 50 sudionika:ca, a priključili su nam se i predstavnici:e MZO-a, Ured pravobraniteljice za djecu, UNICEF Hrvatska, Udruga RomHR i brojni drugi. Također, u sklopu projekta radili smo na nacionalnom izvještaju SIRIUS Watch 2021. pod nazivom „**Towards inclusive digital education for migrant children**“.

Ured za informiranje Europskog parlamenta u Hrvatskoj

Kao i prethodne četiri godine nastavili smo suradnju s Uredom na projektu „Škole ambasadori Europskog parlamenta“ te smo kao i prethodnih godina bili zaduženi za dodatne edukacije, sudjelovanje na *online raspravama* te provedbu evaluacije za dobivanje/zadržavanje statusa Škola ambasador. U 2021. godini proveli smo 60 evaluacija srednjih škola o njihovoj provedbi programa te o tome napisali ekstenzivne izvještaje za potrebe Ureda i provedbe programa.

Udruga Alternator

Izradili smo nastavne pripreme za filmove prikazane na Festivalu prava djece (u organizaciji udruge Alternator) koje učitelji:ce i škole mogu koristiti u nastavi prilikom gledanja nekog od filmova prikazanih na Festivalu. Nastavne pripreme mogu se vidjeti na mrežnoj stranici festivala: <https://festivalpravadjece.com/>

Koordinacija udruga za djecu

KUD je nastavio svoje djelovanje kao neformalna inicijativa organizacija te je u 2021. godini nastavio rad na Alternativnom izvješću o pravima djece u Hrvatskoj koje je predstavljeno u 2021. godini pred članovima Odbora za prava djece UN-a. Drugi dio predstavljanja bit će održan tijekom 2022. godine kada će Hrvatska ponovno dobiti preporuke za unaprjeđenje politika u području zaštite prava djece.

Centar za socijalnu skrb Zagreb

U suradnji s Centrom za socijalnu skrb Zagreb već niz godina organiziramo edukacije upravljanja sukobima i medijacije za socijalne radnike:ce, psihologe:inje i pravnike:ce u Centru. Specifičnost ove godine je *online* način održavanja seminara u kojem se grupa odlično snašla i brzo prihvatile nov način rada.

Udruga MoSt Split

Kao partneri na projektu udruge MoSt pod nazivom „Medijacija nije meditacija“ održali smo seminar medijacije za sudionike i sudionice iz Splitsko-dalmatinske županije.

Ured UNICEF-a za Hrvatsku

Godine 2021. započeli smo trajniju suradnju s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku, kroz projekt „Škole podrške: osnaživanje školskih procesa koji doprinose mentalnom zdravlju zajednice nakon dvostrukе krize“. Suradnja je posebno namijenjena djeci i mladima Sisačko-moslavačke županije te njihovim učiteljima i nastavnicima, s ciljem jačanja mentalnog zdravlja i otpornosti.

NO ONE

EDUCA

IS

THAT

IS

SUPERIOR

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2021.

RAČUN PRIHODA I RASHODA ZA 2021. GODINU

PRIHODI

1. Prihodi iz državnog proračuna	337.866
2. Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (gradovi, županije)	38.346
3. Prihodi iz državnog proračuna za EU projekte	0
4. Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (gradovi, županije) za EU projekte	36.823
5. Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	565.443
6. Prihodi od institucija i tijela EU (EU projekti putem provedbenih tijela	1.117.515
7. Prihodi od trgovачkih društava i ostalih pravnih osoba	482.076
8. Prihodi od trgovackih društava i ostalih pravnih osoba za EU projekte	88.336
9. Prihodi od financijske imovine	4.536
10. Prihodi od članarina	120
11. Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	520.808
12. Ostali nespomenuti prihodi	54.269
PRIHODI (1.-12.)	3.246.138
ODGOĐENI PRIHODI IZ 2021.	1.699.333
PRIHODI UKUPNO	4.945.471

RASHODI

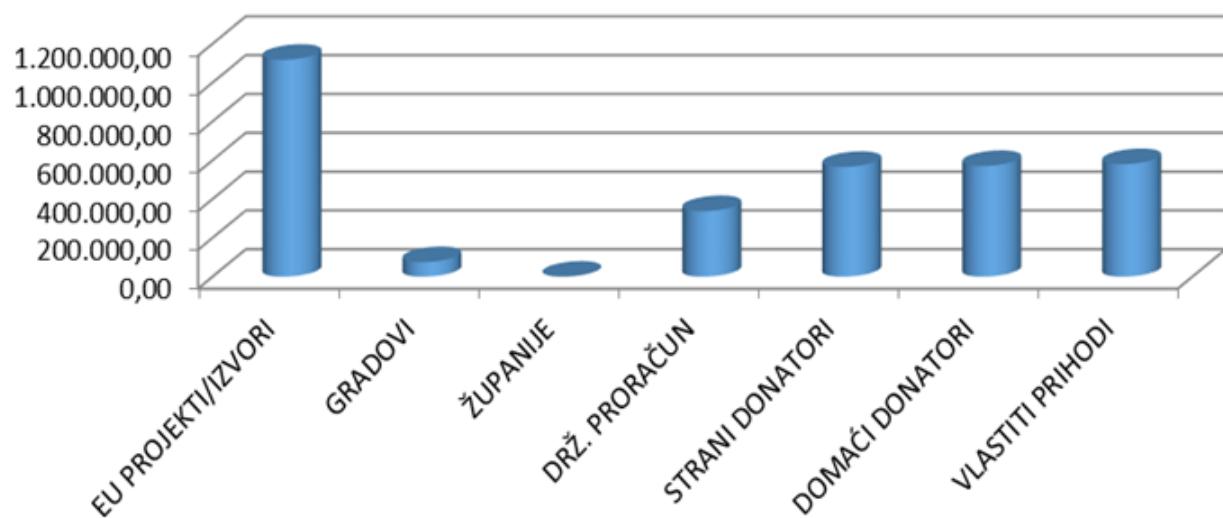
1. Plaće za redovan rad	1.259.976
2. Doprinosi na plaće	191.214
3. Naknade troškova radnicima	51.076
4. Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	291.207
5. Rahodi za usluge	841.303
6. Rashodi za materijal i energiju	58.305
7. Ostali nespomenuti materijalni rashodi	68.930
8. Rashodi amortizacije	18.284
9. Ostali finansijski rashodi	26.328
10. Donacije-rashodi	728.733
11. Ostali nespomenuti rashodi	27.285
RASHODI UKUPNO	3.562.641

VIŠAK/MANJAK

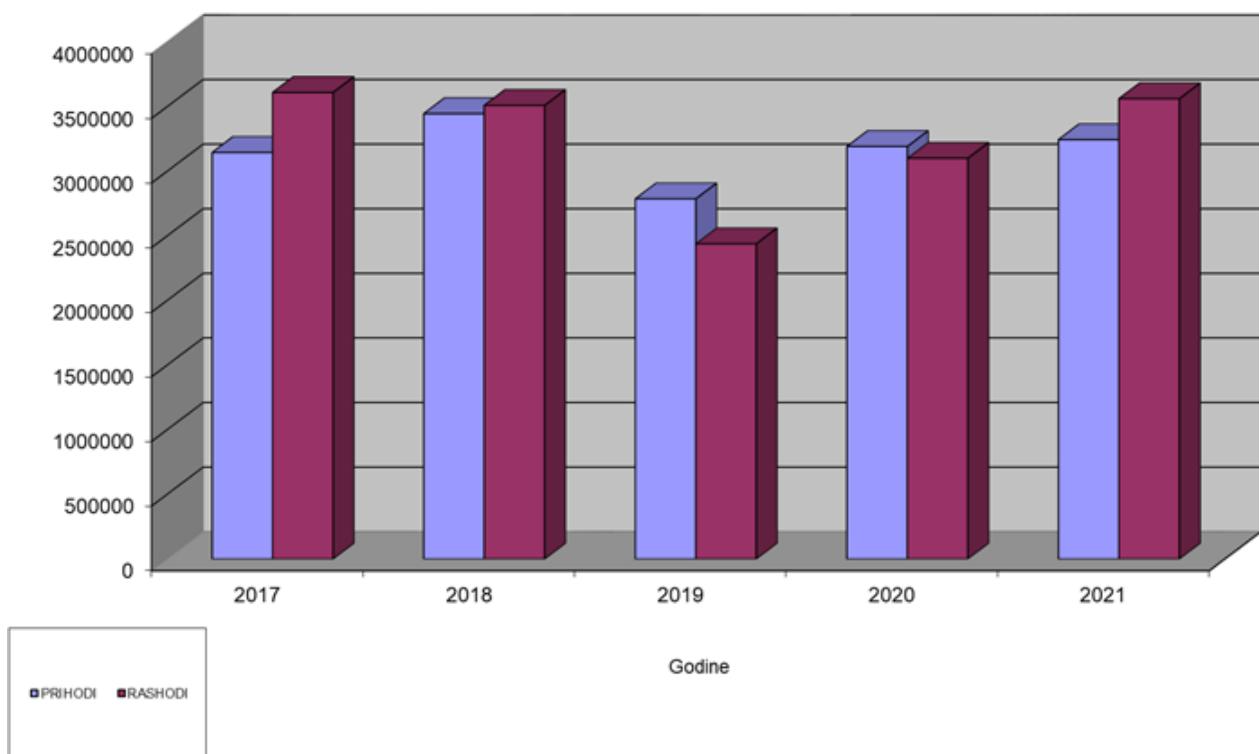
	316.563
--	---------

IZVORI PRIHODA 2021

Prihodi-rashodi 2017-2021

MEDIJSKI IZVJEŠTAJI

GODINA	2020	2021	INDEKS
broj izdanih priopćenja	6	2	33
broj objava u medijima (Google pretraga)	141	66	46
OML: br. pretplatnika	1125	2563	227
OML: "open rate"	31%		*
broj pratitelja na Facebooku (gl. stranica)	7112	7246	101
broj pratitelja na ostalim Facebook stranicama	2469	2527	101
broj objava na Facebooku	286	225	78
ukupni "doseg" objava na Facebooku	567.131	385.632	68
ukupni "organski" doseg objava na Facebooku	499.726	287.733	57
Twitter: br. pratitelja	806	814	100
Linkedin: br. pratitelja	131	147	112
Instagram: broj pratitelja	291	374	128
YouTube: broj pratitelja		147	*
broj objavljenih članaka na mrežnoj stranici	106	85	80
broj posjeta na mrežnu stranicu		111.540	*
broj jedinstvenih posjeta mrežnoj stranici		49.079	*

* Nova mjeru ili mjeru kod koje je došlo do drugačijeg mjerjenja nego je to bilo 2020.

"Stablo tolerancije", autori: Roza Božić, Bartul Jurić, Mirjam Grgić, Luce Jerković, Roko Madjerčić, Antonina Maleš, Juditra Mioč, Mihael Mioč, Lucija Parčina, Rina Pletikosić, Marieta Perišić, Luce Uvodić, mentorica: Sanja Ivančić, OŠ Vjekoslav Parač (PŠ Vranjic)

Deset publikacija koje su se najviše preuzimale

Pavlović, V., Karlović, A. i Morić, D. (2015.) Knjiga dobrih ideja. Zagreb: Forum za slobodu odgoja. 2294 preuzimanja

Puhovski, T. (ur.) (2010.) Oboji svijet tolerancijom: prijedlog nastavnih jedinica povodom Međunarodnog dana tolerancije. Zagreb: Forum za slobodu odgoja. 1302 preuzimanja

Perak, J., Kožić, V. i Pavlović V. (2013.) Oboji svijet tolerancijom: prijedlog nastavnih jedinica povodom Međunarodnog dana tolerancije. Zagreb: Forum za slobodu odgoja. 1023 preuzimanja

Kožić Komar, V. (2020.) Zbirka nastavnih priprema za sretniji povratak u školu. Zagreb: Forum za slobodu odgoja. 925 preuzimanja

Baranović, B. ur. (2015.) Školski kurikulum: teorijski i praktični aspekti. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu. 884 preuzimanja

Forum za slobodu odgoja (2021.) Katalog edukacija Foruma za slobodu odgoja. Zagreb: Forum za slobodu odgoja. 828 preuzimanja

Bajkuša, M., ur. (2020.) Sanjam školu: razmišljanja učenika:ica o budućnosti obrazovanja. Zagreb: Forum za slobodu odgoja. 651 preuzimanje

Pijaca Plavšić, E. (2021.) Vodič za sretan povratak u školu. Zagreb: Forum za slobodu odgoja. 631 preuzimanje

Rijavec, M., Jurčec, L. i Pavlović, V. (2019.) Školski volonteri: dobrobiti volontiranja u škola-ma. Zagreb: Forum za slobodu odgoja. 537 preuzimanja

Munivrana, A., Morić, D., Pijaca Plavšić, E., Bajkuša, M., Rastović, M. i Kožić, V. (2017.) Zbirka radionica „Pokreni promjenu“: 40 ideja za rad s djecom i mladima u području različitosti. Zagreb: Forum za slobodu odgoja. 486 preuzimanja

Najpopularnije objave na Facebooku (organski doseg)

1. Objava o virtualnoj raspravi „Što muči odgoj i obrazovanje pred lokalne izbore?“. Objavljeno: 20. 4. 2021. Organski doseg: 22.169. Poveznica: <https://www.facebook.com/fsohr/videos/303281041179129/>
2. Objava o publikaciji „Učenik građanin: zbirka prijedloga nastavnih priprema uz priručnik za Građanski odgoj i obrazovanje“. Objavljeno: 17. 5. 2021. Organski doseg: 6.017. Poveznica: <https://www.facebook.com/fsohr/posts/10159455586396385>.
3. Objava o publikaciji „Glas djece: stvaranje prostora i pokretanje promjena – priručnik za odrasle“. Objavljeno: 8. 10. 2021. Organski doseg: 5.537. Poveznica: <https://www.facebook.com/fsohr/posts/10159752181021385>.
4. Objava s poziv Greenpeace Hrvatska za uključivanje u kampanju #ZazeleniGrad. Objavljeno: 27. 3. 2021. Organski doseg: 4.578. Poveznica: <https://www.facebook.com/fsohr/posts/10159329671671385>.
5. Objava o publikaciji „Učenik građanin: zbirka prijedloga nastavnih priprema uz priručnik za Građanski odgoj i obrazovanje“. Objavljeno: 17. 5. 2021. Organski doseg: 4.053. Poveznica: <https://www.facebook.com/fsohr/posts/10159453307746385>.

Najpopularnije objave na Facebooku (ukupni doseg)

1. Objava o panel raspravi u sklopu projekta „WE-Project“. Objavljeno: 26.12. 2021. Ukupni doseg: 26.806. Poveznica: <https://www.facebook.com/fsohr/posts/10159907717976385>.
2. Objava o e-stručnom usavršavanju „LGBT+Q+ Equality in the Workplace“. Objavljeno: 27.12. 2021. Ukupni doseg: 22.541. Poveznica: <https://www.facebook.com/fsohr/posts/10159910666961385>.
3. Objava o virtualnoj raspravi „Što muči odgoj i obrazovanje pred lokalne izbore?“. Objavljeno: 20. 4. 2021. Ukupni doseg: 22.169. Poveznica: <https://www.facebook.com/fsohr/videos/303281041179129/>.
4. Objava o publikaciji „Učenik građanin: zbirka prijedloga nastavnih priprema uz priručnik za Građanski odgoj i obrazovanje“. Objavljeno: 17. 5. 2021. Ukupni doseg: 6.017. Poveznica: <https://www.facebook.com/fsohr/posts/10159455586396385>.
5. Objava o publikaciji „Glas djece: stvaranje prostora i pokretanje promjena – priručnik za odrasle“. Objavljeno: 8.10. 2021. Ukupni doseg: 5.537. Poveznica: <https://www.facebook.com/fsohr/posts/10159752181021385>.

POPIS EDUKACIJSKIH SKUPINA

NAZIV EDUKACIJE	DATUMI ODRŽAVANJA	MJESTO ODRŽAVANJA	BROJ POLAZNIKA/CA	PROSJEČNA OCJENA
Akademija vršnjačke medijacije	19. 2. 2021	Tehnička škola Ruđer Bošković, Zagreb	14	4,80
Akademija vršnjačke medijacije	19. 3. 2021.	Osnovna škola Zorke Sever	12	4,73
Akademija vršnjačke medijacije	30. 4. 2021.	Osnovna škola Pantovčak	15	/
Akademija vršnjačke medijacije	14. 5. 2021.	Osnovna škola Petra Zrinskog Zagreb	12	4,91
Akademija vršnjačke medijacije	21. 5. 2021.	Turističko-ugostiteljska škola Šibenik	17	4,70
Akademija vršnjačke medijacije	5. 3. 2021.	Osnovna škola Antuna Mihanovića Zagreb	15	4,42
Akademija za ravnatelje/ice	18. – 20. 1. 2021., 24. – 26. 2. 2021., 22. – 25. 3. 2021., 5. – 8. 5. 2021.	virtualno, Zadar, Poreč	16	4,82
Akademija za ravnatelje/ice	15. 1. 2021., 25. – 28. 3. 2021., 23. – 25. 6. 2021., 8. – 10. 9. 2021., 15. – 17. 11. 2021.	virtualno, Zadar, Crikvenica, Marija Bistrica i Opatija	22	4,87
Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi	15. i 16. 1. 2021.	Veterinarski fakultet Sveučilište u Zagrebu	16	4,80
Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi (otvorena grupa)	29. i 30. 1. 2021., 23. i 24. 4. 2021., 18. i 19. 6. 2021.	Edukacijsko-rehabilitacijski Fakultet Sveučilišta u Zagrebu	23	4,62
Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi	26. i 27. 3. 2021., 14. i 15. 5. 2021.	Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	22	4,88
Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi	12. i 13. 2. 2021., 19. i 20. 3. 2021., 11. i 12. 6. 2021., 19. i 11. 9. 2021.	Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	24	4,78

Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi (otvorena grupa)	12. i 13. 11. 2021.	Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	24	4,96
Dečki ne plaču?	25. 10. 2021.	virtualno	29	4,79
Glas i djelovanje djece i mladih: predstavljanje projekta „Pokreni promjenu!”	18. 10. 2021.	Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar	14	4,54
Glas i djelovanje djece i mladih: predstavljanje projekta „Pokreni promjenu!”	18. 10. 2021.	Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar	15	4,75
Glas i djelovanje djece i mladih: predstavljanje projekta „Pokreni promjenu!”	9. 11. 2021.	Osnovna škola Ivana Meštrovića, Zagreb	26	4,35
Glas i djelovanje djece i mladih: predstavljanje projekta „Pokreni promjenu!”	9. 11. 2021.	Osnovna škola Ivana Meštrovića, Zagreb	8	4,40
Glas i djelovanje djece i mladih: predstavljanje projekta „Pokreni promjenu!”	13. 12. 2021.	Srednja škola Dugo Selo	16	4,60
Glas i djelovanje djece i mladih: predstavljanje projekta „Pokreni promjenu!”	22. 11. 2021.	Škola za medicinske sestre Vrapče, Zagreb	22	4,12
Glas i djelovanje djece i mladih: predstavljanje projekta „Pokreni promjenu!”	22. 11. 2021.	Škola za medicinske sestre Vrapče, Zagreb	11	5,00
Glas i djelovanje djece i mladih: predstavljanje projekta „Pokreni promjenu!”	23. 11. 2021.	virtualno	13	4,29
Glas i djelovanje djece i mladih: predstavljanje projekta „Pokreni promjenu!”	23. 11. 2021.	virtualno	6	5,00
Kako se nositi s gubitkom?	3. 12. 2021.	Osnovna škola 22. lipnja, Sisak	24 odgovora u anketi	4,95

Kutija promjene	2. 6. 2021.	Zagreb	12	4,8
Kutija promjene	14. 6. 2021.	Bjelovar	19	4,8
Kutija promjene	2. 12. 2021.	I. gimnazija, Zagreb	17	4,7
Osnovni seminar medijacije	17. i 18. 5. 2021.	Osnovna škola Petar Zrinski, Zagreb	11	5,00
Osnovni seminar medijacije	15. i 16. 4. 2021.	Split	10	4,89
Osnovni seminar medijacije	1. i 2. 3. 2021.	Osnovna škola Julija Klovića, Zagreb	10	5,00
Osnovni seminar medijacije	9. i 10. 3. 2021.	Osnovna škola Zorke Sever, Popovača	15	5,00
Osnovni seminar medijacije	23. i 23. 3. 2021.	Turističko-hotelijerska škola Šibenik	15	4,46
Osnovni seminar medijacije	7. i 8. 12. 2021.	Zagreb	14	4,7
Pokreni promjenu	3. 3. 2021., 15. 4. 2021., 22. 4. 2021.,	Zagreb	12/10	4,78
Praćenje i vrednovanje ostvarenih ishoda učenja	16. 2. 2021.	Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	20	4,85
Predstavljanje rezultata o poučavanju o Europskoj uniji u Hrvatskoj	14. 12. 2021.	virtualno	97	4,8
Strategije uključivanja LGBT+Q+ učenika	15. – 17. 12. 2021.	Marija Bistrica	20	5,00
Škola poduzetnosti	11. – 15. 10. 2021.	Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet	22	4,8
Škole podrške	2. i 3. 9. 2021.	Marija Bistrica	54	4,54
Što smo naučili o sebi u potresu, pandemiji i svemu ostalom...?	30. 6. 2021.	virtualno	70	
Uloga ravnatelja škole u švicarskom obrazovnom sustavu	12. 3. 2021	virtualno	29	/
Utjecaj pandemije na obrazovanje djece i mladih iz ranjivih i podzastupljenih skupina	8. 12. 2021.	virtualno	70	/

"Šareni svijet u rukama djece", autor: Jakov Činčurak, 3.a
mentorica: Gordana Štimac, Osnovna škola Gornje Vrapče

DONATORI

Grad Zagreb
Ured UNICEF-a za Hrvatsku
Europska komisija: CERV
Europski socijalni fond
Europska komisija: Erasmus+
Active Citizens Fund
Foundation Open Society Institute
Švicarsko-hrvatski program suradnje
Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske
Headmasters' and Headmistresses' Conference
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Zaklada za razvoj civilnoga društva

POPIS PRIJAVLJENIH PROJEKATA

U 2021. godini ukupno smo prijavili 33 projekata: 8 smo dobili, 18 je odbijeno, a 7 projekata je još u postupku.

Odobrenih prijedlozi

NAZIV PROJEKTA	NOSITELJ	UGOVORNO TIJELO
ŠKOLE PODRŠKE: OS-NAŽIVANJE ŠKOLSKIH PROCESA KOJI DOPRINOSE MENTALNOM ZDRAVLJU ZA-JEDNICE NAKON DVOSTRUKE KRIZE	Forum za slobodu odgoja	UNICEF Hrvatska
INSTITUCIONALNA POTPORA (3/3)	Forum za slobodu odgoja	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
KUTIJA PROMJENA – OS-NAŽIVANJE ODGOJ-NO-OBRAZOVNIH DJELATNIKA I DJELATNICA TE DJECE I MLADIH U PROMICANJU RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA	Forum za slobodu odgoja	Grad Zagreb
THE LAW PROJECT: LAW IN EVERYDAY LIFE	Forum za slobodu odgoja	AMPEU

LETsTALK: DEVELOPING GENDER SENSITIVE MENTAL HEALTH PROGRAM FOR YOUNG PEOPLE	Forum za slobodu odgoja	AMPEU
READY: RAISING EU AWARENESS THROUGH ACCESSIBLE DOCUMENTS FOR YOUTH	Yes Forum, Njemačka	JUGEND für Europa
FILMOM DO SENZIBILIZACIJE	Udruga Alternator	Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Odbijeni prijedlozi

NAZIV PROJEKTA	NOSITELJ	UGOVORNO TIJELO
SCHOOLS FOR ACADEMIC INTEGRITY	Forum za slobodu odgoja	Veleposlanstvo SAD-a
SUSTAINABILITY DOUGHNUT EDUCATIONAL PROGRAMME – SDEP	NEPC	Europska komisija, Horizon 2020
P.I.X.E.L.	Lo Zoo di Napoli s.r.l.	Europska komisija, Horizon 2020
START/ING CHANGES IN GENDER EQUALITY	Forum za slobodu odgoja	Veleposlanstvo Republike Francuske
ZAJEDNO: ŠKOLE KAO PARTNERI U JAČANJU RODITELJSKIH KOMPETENCIJA	Forum za slobodu odgoja	Grad Zagreb
MIJENJAJMO SVIJET MEDIJACIJOM 2021: PODRŠKA ŠKOLAMA U JAČANJU OSOBNIH I SOCIJALNIH KOMPETENCIJA DJECE I MLADIH	Forum za slobodu odgoja	Grad Zagreb
SHARE YOUR KNOWLEDGE, NOT YOUR HOMEWORK	Forum za slobodu odgoja	Civic Europe
SCHOOLS FOR ACADEMIC INTEGRITY AND TRANSPARENCY	Forum za slobodu odgoja	Veleposlanstvo SAD-a
IADER: INTEGRAL APPROACH TO DIGITAL EDUCATION READINESS	Forum za slobodu odgoja	AMPEU

GREAT - GENDER EQUALITY IN EDUCATION	NEPC	AMPEU
FUTURE SCHOOLS	BUPNET, Njemačka	Europska komisija
GUIDELINES TO A GREENER SCHOOLS	Forum za slobodu odgoja	British Embassy
KUTIJA PROMJENA: OS-NAŽIVANJE ŠKOLA U S. MADE-DONIJI U PROMICANJU RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA	Forum za slobodu odgoja	Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
RAZVOJ OTPORNOSTI MLADIH U SMŽ	Forum za slobodu odgoja	Središnji državni ured za demografiju i mlađe
OBRAZOVANJE PROTIV KORUPCIJE	Forum za slobodu odgoja	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
STEM TO GOO	Forum za slobodu odgoja	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
GOO ZA DRUŠVENI RAZVOJ I SOLIDARNOST	Kuća ljudskih prava	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU

Prijedlozi u postupku

NAZIV PROJEKTA	NOSITELJ	UGOVORNO TIJELO
KURIKULUM OTPORNOSTI: JAČANJE KAPACITETA OCD-a ZA OTPORNIJU LOKALNU ZAJEDNICU	Forum za slobodu odgoja	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
SURADNJOM I SUDJELOVANJEM DO OTPORNE ZAJEDNICE	DKolektiv	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
LISTEN: STRENGTHENING CHILD VOICES IN SOCIETY AS A TOOL TO PROTECT	Forum za slobodu odgoja	Europska komisija, Citizens, Equality, Rights and Values Programme (CERV)
#ParForYou – PARTICIPATION FOR YOUTH IN CLIMATE ACTION	Eurosoc Digital, Njemačka	JUGEND für Europa
UČIMO IH ZA NJIHOVU BUDUĆNOST II	Forum za slobodu odgoja	Active citizens fund
SMJERNICE ZA ODRŽIVIJE ŠKOLE	Forum za slobodu odgoja	Fond za energetsку učinkovitost i zaštitu okoliša

"Tolerancija", autorice: Hećimović Elena, Hrženjak Emma
mentorica: Bakek Dora, Osnovna škola Sračinec

OBJAVLJENJE PUBLIKACIJE U 2021.

Bajkuša, M. and Šarić, M. (2021.) Challenges of Education about Europe in Croatia: Research Summary. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Bajkuša, M. and Šarić, M. (2021.) White Paper on Challenges of Education about Europe in Croatia. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Bajkuša, M. i Pijaca Plavšić, E. (2021.) Roditeljski kutak: o suradnji roditelja i škole. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Bajkuša, M. i Šarić, M. (2021.) Bijela knjiga o izazovima obrazovanja o Europskoj uniji u Hrvatskoj. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Bajkuša, M. i Šarić, M. (2021.) Izazovi obrazovanja o Europskoj uniji u Hrvatskoj: sažetak istraživanja. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Bajkuša, M., Šarić, M. i Pecolaj, D. (2021.) Građanski odgoj i obrazovanje za vrijeme epidemije: lekcije i preporuke. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Bajkuša, M., S. Baroš, H. Beichler, V. Čučić, M. Giwiser, A. Gil-Salmeron, I. Grabovac, M. Horvat, L. Llop-Medina, L. Marković, D. McDermott, J. Perak, D. Schoenherr, R. Seiler-Ramadas, L. Smith, C. Staras, M. Stojiljković-Rolović and M. Tunić (2021.) Synthesis Report. Vienna: We Project Consortium.

Bajkuša, M., S. Baroš, H. Beichler, V. Čučić, M. Giwiser, A. Gil-Salmeron, I. Grabovac, M. Horvat, L. Llop-Medina, L. Marković, D. McDermott, J. Perak, D. Schoenherr, R. Seiler-Ramadas, L. Smith, C. Staras, M. Stojiljković-Rolović and M. Tunić (2021.) Fields Report. Vienna: We Project Consortium.

Baketa, N. and Kovačić, M. (2021.) Student Voice as a Token of a Quality School. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Baketa, N. i Kovačić, M. (2021.) Glas učenika kao zalog kvalitetne škole. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Forum za slobodu odgoja (2021.) Katalog edukacija Foruma za slobodu odgoja 2021. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Kožić Komar, V., Cesar, S. i Pavlović, V. (2021.) Smjernice za ostvarenje rodne ravnopravnosti u školama. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Munivrana, A. i Perak, J. (2021.) Protres! zbirka nastavnih priprema za razvoj emocionalne otpornosti i suočavanja s krizom. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku.

Munivrana, A., Perak, J. i Pavlović, V. (2021.) A voz das crianças – Criação de espaço e início da mudança: manual para adultos. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Munivrana, A., Perak, J. i Pavlović, V. (2021.) Glas djece: stvaranje prostora i pokretanje promjena – priručnik za odrasle. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Munivrana, A., Perak, J. i Pavlović, V. (2021.) The Voice of Children – creating space and starting the change: manual for adults. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Pecolaj, D., Bajkuša, M. i Šarić, M. (2021.) Učenik građanin: zbirka prijedloga nastavnih priprema uz priručnik za Građanski odgoj i obrazovanje. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Perak J. (2021.) Izvještaj o mentalnom zdravlju i psihosocijalnim potrebama škola u Sisačko-moslavačkoj županiji. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku.

Pijaca Plavšić, E. (2021.) Vodič za sretan povratak u školu (dopunjeno izdanje). Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

